

LIETUVIŲ PROFESORIŲ DRAUGIJOS AMERIKOJE NAUJA VALDYBA

Lietuvių Profesorų Draugijos Amerikoje metinis suvažiavimas įvyko 1952 m. liepos 6 d. Chicagoje, Marquette Parko parapijos salėje. Suvažiavimas išklaušė Valdybos, Lituanistikos Instituto bei Revizijos Komisijos pranešimus, priėmė apskaitas ir padėjo buvusiai valdybai už jos darbus.

Aptarė savo būsimosios veiklos gaires ir išrinko naują valdybą, kuri pareigomis pasiskirstė taip: pirm. Extra Ord. prof. Dr. Pranas JUCAITIS, vicepirm. A. PLATERIS, sekret. Ignas ŠLAPELIS, išdin. Dr. Steponas STANKUS ir narys Mečys MACKEVICIUS. Kandidatais liko: Prof. Dr. A. MĖŠKAUSKAS, prof. S. DIRMAN-TAS ir P. ČEPENAS. Išrinktas Garbės Teisimas ir Revizijos Komisija. Po suvažiavimo įvyko bendra vakarienė, kurios metu privaliai išsikabėta ir daug kas aptarta. Profesoriams ypač rūpi Lituanistikos Instituto veikimas. Pageidauti remti Lituanistikos Ensiklopedijos išleidimą.

NAUJA SANDAROS VADOVYBĖ

Liepos mėn. 5 ir 6 dienomis Clevelande vyko Sandaros seimas. Seime matėsi per 50 atstovų. Ypač skaitlingai buvo atstovaujami chigiečiai. Jų tarpe buvo eilė socialistų vikėjų, kuri pareiškė, kad ilgą laiką stebėję Sandaros veiklą, dabar pasiryžo būti sandariečiais. Kai kas tai laiko socialistų paskola sandariečiams, kad galėtų išsilaikyti kai kurie valdybos nariai, kurie į Sandarą nenori įsileisti naujų jėgų. Tai ilgą seimui skirtą laiką dalį užėmė ginčai kas turi teisę spręsti Sandaros reikalus.

Į Sandaros vadovybę atsikakė kandidatuoti ilgametis pirmininkas ir nuosaukis veikėjas Petras Pivoriūnas. Taip pat ir Alena Devenienė. Po šių atsisakymų buvo išrinkta ši Sandaros vadovybė: St. Gegužis — pirm. ninkas, Al. Caplikas — vicepirm. ninkas (Boston); P. Grybienė — išdininkas (Chicago); F. Motuza — sekretorius (Detroit).

Kaip matyti, iš centro valdybos iškritę eilė anksčiau buvusių narių. Į valdybą išrinkti visi senesniosios Amerikos lietuvių kartos veikėjai.

Sandara yra sena Amerikos lietuvių organizacija. Jos veiklos istorijoje yra daug gražių pavyzdžių. Sandaros eilėse yra buvę daug lietuvių organizacijų vadų. Linkėtina, kad Sandara ir toliau liktų Sandara!

LRKSA NAUJA VADOVYBĖ

Abu didieji lietuvių susivienijimai Amerikoje, beveik tuo pačiu laiku, vykdė savo dvimečius seimus. LRKSA seimas šiais metais vyko New Yorke. Seimas pasibaigė liepos mėn. 5 d. Seime dalyvavo virš 100 atstovų.

Seime išrinkta beveik visa seimui vadovybė, nors buvo aiškiai jaučiama ir dabartinė vadovybei opozicija. Dabartinę LRKSA vadovybę sudaro: kun. J. Baltasevičius — dvasios vadas, Leonardas Šimutis — pirmininkas, J. Grigalius — vicepirm. ninkas, V. Kvetkus — sekretorius, P. Krasauskas — išdininkas, W. Abramaitis ir Leokadija Žemaitis — išdo globėja, Dr. W. Christian — daktaras kvotėjas ir Matas Zujus — Garso redaktorius.

Lietuvos, Latvijos ir Estijos diplomatų pasitarimas

Lietuvos, Estijos ir Latvijos diplomatiniai atstovai buvo susirinkę pasitarimams Londone, kurie tęsėsi nuo 1952 m. birželio mėn. 27 ligi 30 d.

Šiuose pasitarimuose dalyvavo: B. K. Balutis (Lietuva), J. Kaiv (Estija), R. Kampus (Latvija), S. Lozoraitis (Lietuva), T. Ozolins (Latvija), K. R. Pusta (Estija), A. Rei (Estija), E. Sarepera (Estija), A. Torma (Estija), P. Zadeikis (Lietuva). Susirinkusieji atstovai padarė nuodugnį apžvalgą tarptautinės padėties, o ypatingai visų jų aspektų, kurie gali turėti įtakos į Baltijos valstybių padėtį ir į jų laisvės bei nepriklausomybės atstatymą.

Jie su pasitenkinimu konstatavo, kad glaudus bendradarbiavimas, kurį Baltijos valstybės be pertraukos tęsė nuo pat nepriklausomybės atstatymo, — o ypatingai nuo Lietuvos, Estijos ir Latvijos 1934 metų Draugingumo ir Bendradarbiavimo Sutarties pasirašymo — yra davęs vertingų rezultatų ir yra pasirodęs naudingas visiems trims kraštams. Todėl susirinkusieji atstovai randa reikalingą ir pageidaujamą, kad jų bendradarbiavimas būtų toliau plečiamas ir stiprinamas.

Sprendimas dėl formų, kuriomis bus nustatytas dar glaudesnis Lietuvos, Estijos ir Latvijos susijungimas po jų išlaisvinimo, priklauso pačioms Baltijos tautoms. Tačiau susirinkusieji atstovai pareiškė savo įsitikinimą, kad ši sąjunga turėtų būti labai glaudi ir kad ji visais galimais būdais turėtų siekti bendradarbiavimo su kitais kraštais Jungtinės Europos rėmuose. Jie taip pat pabrėžė pageidavimą, kad ši glaudžios sąjungos koncepcija būtų plačiai populiarinama ir

jų tautiečių visuotinai priimta.

Jie taip pat padarė apžvalgą bendradarbiavimo su kitų, sovietų pavergtų, tautų laisvais atstovais, kuriam jie teikia didelę svarbą.

Jie su dėkingumu ir didžiu pasitenkinimu atžymėjo palankumą ir užuojautą, kurių parodė Baltijos tautoms Didžioji Britanija, Amerikos Jungtinės Valstybės ir kiti vakarų kraštai, kuriuose tiek daug pabaltiečių rado prieglaudą. Ryšy su tuo jie didžiai įvertino Amerikos Jungtinių Valstybių Prezidento telegramą, pasiųstą Baltijos Valstybių Laisvės Komitetui New Yorke, kurioje Prezidentas pareiškia Baltijos tautoms savo simpatiją, minint 12 metų sukaktį nuo to momento, kai Sovietų Sąjunga, sulaužydama tarptautines sutartis, įsiveržė į jų kraštus ir kurioje Prezidentas dar kartą patvirtina Amerikos Jungtinių Valstybių nusistatymą nepripažinti šio agresijos akto.

Jie vieningai pareiškė viltį, kad Genocido Konvencija trumpu laiku taps efektyviu įrankiu žmogaus teisėms apsaugoti ir kad Jungtinės Tautos ras būdus ir priemones sustabdyti terorui ir deportacijoms, nuo kurių kenčia Baltijos ir kitų kraštų gyventojai, esantieji Sovietų okupacijoj.

Jie nuolankiai sveikina savo tautas, kenčiančias svetimą jungą ir su giliu liūdesiu mini visas jų kraštuose viešpatuojančios tironijos aukas.

Jie yra tvirtai įsitikinę, kad Baltijos tautų teisės ilgai laimės ir kad Lietuvos, Estijos ir Latvijos, — o taip pat ir kitų Sovietų pavergtų kraštų — laisvė ir nepriklausomybė bus atstatyta.

Respublikonų konvencijoj įtempta kova

Kalbėjo gen. MacArthur

Pereitą pirmadienį Chicagoje prasidėjo respublikonų konvencija. Ir patys pasirengimai ir pirmieji konvencijos posėdžiai eina Tafto — Eisenhowerio varžybų ženkle. Pagal pirmosios dienos duomenis persvarą pavvyko gauti gen. Eisenhoweriui ir spauda pradėjo jam pranašauti laimėjimą, per rinkimus, kurių laukiamą prasidedant ne anksčiau trečiadienio. Jam pažadėtų balsų skaičius buvo 110 prašokęs Tafto balsų skaičių. Balsavimas davė 658 už Eisenhowerio ir 548 už Tafto atst. nuomones. Kitos dienos vaizdą gali kiek pakeisti.

Viešosios nuomonės manymu, respublikonų konvencija Chicagoje laikoma viena dramatiškiausių visoje Amerikos istorijoje. Kuo pasibaigs dviejų didžiųjų varžovų rungtynės, sunku šiuo metu numatyti, gali būti, kad šia kova galės pasinaudoti demokratai.

Pirmą konvencijos dieną svarbiausiąją programą dalimi buvo gėję gen. MacArthur'o kalba. Jis savo kalboje palietė ne tik vidujinius Amerikos reikalus, bet ir krašto pasaulinio masto įsi-

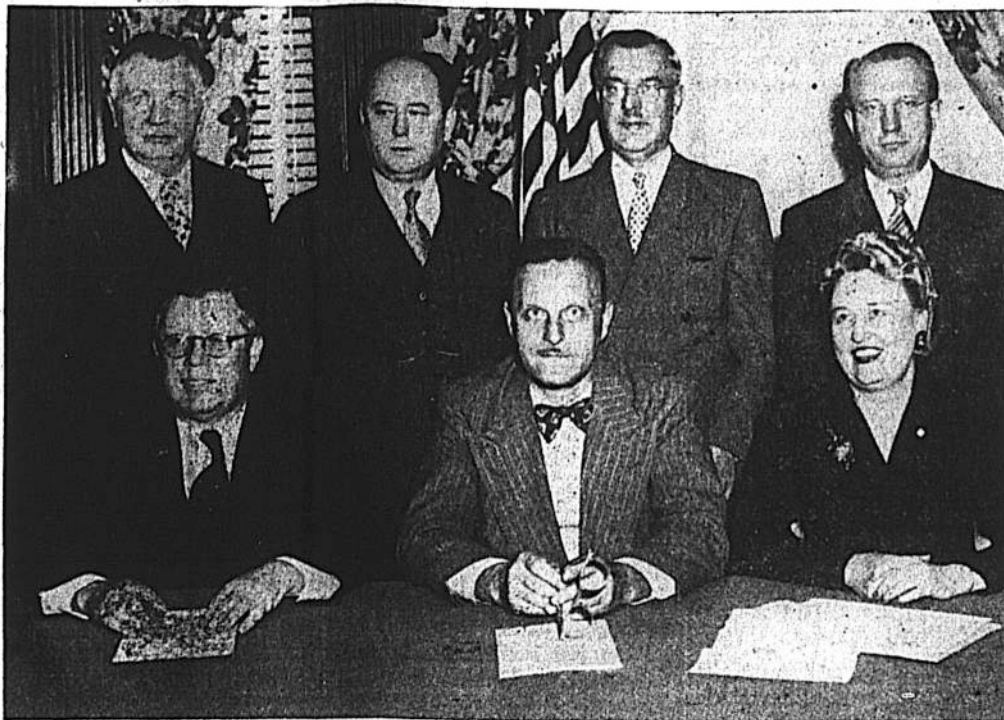
pareigojimus. Pasisakęs esąs respublikonas jis labai atvirai ir vietomis griežtai puolė demokratų, jų vedamą vidaus ir užsienio politiką. Korėjos karo vėdimas jo žodžiais yra neryžtingas, o demokratų partija iš viso esanti karo partija ir kraštą vedanti į katastrofą. MacArthuras, laikomas vienu didžiausių Amerikos oratorių, dažnai buvo palydimas didelių ovacijų. Jis laikomas galimu kandidatu viceprezidento pareigoms (jei laimėtų Taftas) ir jo kalba turėjo sustiprinti pačią pirmąją konvencijos dieną pradėjusią silpnėti Tafto padėtį.

Prasidėjus respublikonų konvencijai, pradėdama daugiau įdomautis ir demokratų konvencija, kuri netrukus taip pat prasidės Chicagoj, ir tose pačiose patalpose.

Demokratų sluogsnuose teigiama, kad prezidentas Trumanas konvencijai rekomenduosias prezidentu rinkti Harimaną. Iš respublikonų lūpų gi vis dar girdim teigiant, kad gali būti nominuotas ir Trumanas.

DIRVA

THE FIELD

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Pildomoi Taryba. Iš kairės į dešinę sėdi: sekretorius Dr. M. J. Vinikas, prezidentas W. F. Laukaitis, išdo glob. E. Mikuziūtė, stovi: išd. K. P. Gugis, viceprez. P. Dargis, daktaras kvotėjas, J. Biežis ir išdo glob. J. Maceina.

SLA seimui prasidėjus

Liepos mėn. 7 d., Cleveland Hotel patalpose, Clevelande prasidėjo 47 SLA seimas. Iš viso į šį seimą turi susirinkti apie 200 delegatų. Seimą atidarant buvo suvažiavę 136 delegatai ir kelios dešimtys svečių iš įvairių Amerikos vietų ir pačio Clevelando. Dalis delegatų, seimą atidarant, dar tebebuvo pakeliui.

47 SLA atidarymo žodį tarė seimo rengimo komisijos pirmininkas, Clevelando lietuvių veikėjas Antanas Zdanis. Jis seimui pristatė ir visą rengimo komisiją: Mariją Miščikienę, Joną Brazauską, Joną Alekną, Bronių Bartkūną, Joną Daugėlą, Feliksą Baranauską, Kazimierą Gaizūtį, Margaret Jones, Vincą Stasiūną, Povilą Šukį ir Magdalėną Zdanis. Kai kurie rengimo komisijos nariai atidaryme negalėjo dalyvauti.

Po atidarymo kalbos chigiečiai O. Biežienė, palydima pianu Ks. Strumskio iš Brooklyn, pagiedojo Amerikos ir Lietuvos himnus.

Atidarymo iškilmėse buvo perskaitytas Ohio gubernatoriaus Lauches sveikinimo laiškas ir perduotas miesto majoro Burkes sveikinimas, kuris ir šį kartą nesitiekė pats atsilankyti ar raštu lietuvių pasveikinti.

Rengimo Komisijos pirmininkas A. Zdanis, palikęs seimui visokeriopos sėkmės, tolimesnį seimo vedimą perdavė SLA pirmininkui V. Laukaitiui, kuris pareigas eina iki šio seimo pavirtinimo naujo pirmininko, bostoniško adv. Kalinausko. Seimo mandatų komisijon išrinkti: Bakanas, Kraučelis ir Praškevičius.

Pirmosios seimo dienos pradžioje įvykdant visus seimo organizacinius darbus, tarpusavy susipažįstant, lankant Lietuvių Kultūrinius darželius ir klausant buvusios vadovybės ataskaitinius pranešimus.

Liepos mėn. 9 d., mūsų laikraščiu išeinant, Cleveland Hotel patalpose įvyksta visų seimo dalyvių ir svečių banketas. Liepos 10 d. 8 val. vakarą, Lietuvių salėje seimo dalyviams koncertuoja Čiurlionio ansamblis. Apie seimo padarytus nutarimus ir bendras nuotakas mes savo skaitytojus galime informuoti

tik kitos savaitės numeryje.

SLA yra sena, garbinga ir lietuvių nemazai nusipelnusi organizacija. Šios organizacijos įkūrimas siekia 1886 metus. Organizacija jau artėja į 70 metų jubiliejų. Jos sutelktas kapitalas siekia apie 3 milijonus dolerių, o narių skaičius apie 15.000. Susivienijimo Amerikoje Lietuvių centras yra New Yorke, gi kuopos įvairiose Amerikos ir Kanados lietuvių kolonijose.

Skaitydamas apie žymiai anksčiau įvykusius SLA seimus pamastė, kad į juos vykstantieji pasiimdavo ir savo jaunuosius seimos narius, kad suvažiavimo metu susirinkę iš įvairių vietų, galėtų užmegsti pažintis ir draugystes. Tai tikrai gražus sumanymas ir reikia tikėti, jis gražiai patarnavo lietuvių palaikymui.

Šiame seime jaunesnio amžiaus asmenų tematyti tik keletas. Ir labai gaila. Seimo metu įvyksta eilė pobuvių, koncertų, susipažinimų. Jų metu jaunimas galėtų tikrai draugiškai susitikti. Clevelandas dabartinės sąlygos lietuvišku jaunimu tikrai gali pasididžiuoti. Jo yra daug ir, palyginti, gražiai susiorganizavęs.

Kiekvieni metai, lygiai pavieniam žmogui, lygiai organizacijai, neša ką nors naujo. Ir šis susi-

vienijimo seimas iš kitų skiriasi tuo, kad į vyriausiąją vadovybę ateina du nauji asmenys: pirm. ninku adv. Kalinauskas ir išdo globėja Alena Devenienė. Visi pamename, jie rinkiminėje agitacijoje žadėjo į susivienijimą įnešti naujos dvasios. Tikėsime, kad savo pažadus tesės.

Susivienijimui, kaip ir kitoms, ilgus metus dirbusioms naudingą darbą organizacijoms, nuolat reikalinga nauja jėga, nauji sumanymai, nauji užsimojimai ir jų įgyvendinimas. Kitaip organizacijos sustingsta, jose atsiranda senatvės žymės. O kas iš mūsų norėtų, kad tokios organizacijos, kurios išsilaikė per 60 metų, atliko nemažus darbus, merdėtų. Visų gerų narių pareiga dėti visas pastangas, kad jos gyventų ne vien praieities darbų prisiminimais, bet ir šios dienos darbais būtų ne tik gyvos, bet ir kitoms geri pavyzdžiai.

Šiam SLA seimui, kuris vyksta mūsų laikraščio leidimo miestė, kur lietuvių darbas visais laikais buvo gyvas, mes linkime geriausios nuotakos, darbingų sumanymų ir vėliau jų visų kruopštus įgyvendinimo. Mes sveikiname visus delegatus, daugumoj mūsų laikraščio skaitytojus, kad savo darbu ir bendra talka daug pasidarytų ir susivienijimui ir lietuvių.

SLA 47-to seimo rengimo komisija. Sėdi: M. Miščikienė, A. Zdanis ir M. Zdanienė. Stovi, iš kairės: V. Stasiūnas, F. Baranauskas, P. Šukis, B. Bartkūnas, J. Alekna, J. Daugėla ir J. Brazauskas.

LIETUVIAI PAKVIESTI Į JURISTŲ KONGRESĄ BERLYNE

Siemet nuo liepos 25 d. iki rugpjūčio 1 d. Berlyne ruošiamas plataus masto tarptaut. teisininkų kongresas, kurį suaukti min. t. iškėlė vokiečių Rytų zonos Vakarose įsikūręs Laisvųjų Juristų Sambūris. Šis sambūris, kovojė dėl žmogaus teisių Vokietijoje suvaidinęs didelį vaidmenį, minimajam kongresui ir vadovauja. Kongresą remia Vokietijos fed. vyriausybė, ypač teisingumo min. Dehleris, taip pat Berlyno vyr. burmistras prof. Reuteris ir kt.

Kongrese dalyvaus apie 130 iš įvairių pasaulio kraštų pasižymėjusių teisininkų, tarp jų buv. belgų min. pirm. Spaakas, Japonų aukščiausio teismo vicepirm. Shunzo Kobayastis, britų lordas Jowittas, buv. prancūzų teisingumo min. V. de Moro Gioferri, pasižymėjęs Brazilijos teisininkas Jose Nabuco ir kt. Kongresas yra pasiryžęs atsiboti nuo visokio politinio propagandos darbo ir viską vertinti tik pagal teisinį objektyvumą. Laisvųjų Juristų vadovybės kongrese taip pat pakviesti dalyvauti Vykdomosios Tarybos narys doc. M. Brakas, iš JAV, — Dr. A. Trimakas ir iš Vokietijos — Dr. J. Sakalauskas. Kongresas kviečia vieną iš lietuvių teisininkų skaityti referatą apie teisinio gyvenimo raidą Lietuvoje pastaraisiais metais. Referato reikalavimas susisiekta su Pat. Liet. Grupe JAV-se ir Lietuvių Teisinių Draugijos centru Chicagoje.

Netenka abejojti, kad per minimąjį kongresą bus taip pat duotas gana tikslus vaizdas, kas darosi anapus geležinės uždangos ir kaip ten teisės vardu vykdomas žiauriausias smurtas. Kad darbas eity sistemingiau, numatytos sudaryti iš rinktinių specialistų baudžiamosios, civilinės ir ūkinės, darbo ir viešosios teisės komisijos, kurios konstatuos, kas iš pagal Jungtinių Tautų chartą deklaruotų žmogaus teisių yra faktiškai belikę bolševikų okupuotose srityse. Visi tie dalykai bus paskui išdiskutuoti, kur į kongresą atvykę žymūs iš Rytų zonos ir pavergtų kraštų teisininkai galės tarti laisvą ir atvirą žodį apie teisinę padėtį jų okupuotose tėvynėse.

Minimasis Laisvųjų Juristų Sambūris, pradėjęs veikti 1949 m., registruoja visus Sovietų zonoj vykstančius teisės lauzymus ir pagal visus teisės statomus reikalavimus yra surinkęs nepaprastai daug dokumentinės medžiagos. Jo centrinę, esančią Vak. Berlyne, kas mėnuo vidutiniškai aplanko po 5.000 žmonių, o ligi šiol lankytojų skaičius iš viso pasiekė jau apie 75.000, kurie visi jai papasakojo savo išgyvenimus ir rūpesčius, taip pat visus Sovietų vykdomus teisės lauzymus. Ir šiandien dėl to plataus bendradarbių tinklo — Vokietijos sovietinėj zonoj nėra tokios įstaigos, kur Laisvųjų Juristų Sambūris neturėtų savo slapto bendradarbio. Teisniam lauzymams ir tos rūšies nusikaltimams tirti komisija dirba visiškai nuošaliai nuo visokios propagandos, laikydama griežčiausio objektyvumo. Ir jos darbo rezultatai metą bolševikams baisy kaltinimą, akivaizdžiai atskleidiami, kaip už geležinės uždangos, bolševikinėj sistemoj elgiamasi su polit. kaliniais, kaip ten nužmoginti ūkininkai, darbo valstiečiai, fabriku darbininkai ir kt. darbo žmo-

Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6520 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland, Ohio, every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 8th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas Ohio Lietuvių Leidybos Bendrove, 6520 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Išleistas Cleveland, Ohio, kiekvieną ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Įregistruota kaip antros klasės siunta 1915 metų gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 3 dienos įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

KAS ir KUR

• Argentinoje liepos mėn. 12 d. iškilmingai atidaryti Dr. Vinco Kudirkos vardo rūmai. Rūmai priklauso Lietuvių Susivienijimui Argentinoje.

• Dr. J. Mikėlonis, paskutiniu laiku gyvenęs Australijoje, persikėlė į Argentiną ir gavo savo profesijos darbą.

• Vokietijoje mirė buv. Klaipėdos krašto direktorijos pirmininkas Baldžius, gerai mokėjęs lietuviškai, bet aktyviai susidėjęs su vokietininkais.

• Dirvos redakcija gavo laišką iš Argentinos, kuriam prašo Antaną Vyšniauską, nuo 1914 metų gyvenantį Clevelande, atsiliepti broliui Jonui Vyšniauskui: "Vilnius" Piedras 640, Buenos Aires, Argentina.

• Iš Sibiro ištrūkę gyvi liudininkai tvirtina, kad daug pabaltiečių, tarp jų ir lietuvių, ištrėmtų į Kazachstaną, ypač per karą, ten mirė badu.

• Gautosiomis žiniomis, Lietuvoje, Gudeliuose prie Balbieriškio, mirė Gudelių klebonas kun. Aleksandravičius.

• "Newsletter" Nr. 281/82 skelbia, kad, paskiausiomis žiniomis,

raud. armija pradėjo statyti stovyklas, aerodromus ir nusileidžiamąsias aikštes tarp Vilniaus, Lentvario ir Trakų. Tuose naujai įrengiamuose kariniuose punktuose kuriama bazė parašutininkų divizijai, anksčiau laikytai Rytų Prūsijoje. Divizijos štabas ir priešlėktuviniai daliniai jau perkelti į Vilnių. Motoriz. pėst. divizija, ligi tol stovėjusi Nauj. Vilnioje, buvo perkelta į vakarinę Lietuvos dalį, tarp Mažeikių, Tešių ir Kretingos.

• Iš okupuotos Lietuvos pasiekusieji laisvuosius Vakarus pasakoja, kad lietuviai guldami ir keldami prašo ir tikisi karo. Žmonės galvoja, jog per karą bus taip pat išlaisvintos Gudija ir Ukraina. Būdinga, kad jei Vakaruose kas nors darosi, tai Klaipėdoje tuoj pajuntamas maisto trūkumas, nors šiuo metu badas dar ten ir negresia. Tačiau lietuviai visur jaučia visišką pinigų stoką. Pasiekusieji Vakarus tikina, kad Vilnių geresnė tvarka negu Klaipėdoje. Bendras vaizdas — Vilnius lietuviškesnis už Klaipėdą, kur rusų ir svetimųjų esą jau daugiau kaip pusė.

STONY BROOK LODGE

PR. LAPIENĖ, Vedėja

Kas mėgsta maudytis jūrų vandenys, žavisi gamta, džiaugiasi jaukia lietuviška atmosfera, BROOK, LONG ISLAND. Čia ideali vieta įvairiems pobūviams bei piknikams.

Kambarius atostogoms ir dienas įvairioms išvykoms prašome rezervuoti raštu, adresuojant: Mrs. Lape, Stony Brook, L. I., N. Y. Telefonas Stony Brook 586.

Susisiekimas automobiliais: 25 A keliu; arba iš Jamaica stoties Long Island traukintu į Stony Brook. Stotyje svečius pasitinka vasarvietės mašinos.

Neteisingas komentavimas

Savo "Keletojų pastabų", Vytautaus Paulionis DIRVOS 26 Nr. plačiau peržvelgia naujai pasirodžiusius JAV Lietuvių Bendruomenės įstatus. Ilgokame komentavime jis iškelia keletą, jo manymu, ryškesnių įstatų trūkumų.

Kai autorius kalba teoretiniais išvedžiojimais, skaitytojas jo mintis gali praleisti, neteisingų komentavimų nepastebėdamas. Bet kada tas savo mintis išbando pagrįsti konkrečiais pavyzdžiais, čia reikalą iš arčiau pažįstamų bendruomenės įstatų komentavimą negali praleisti patylosim, nes negalima gi su tuo sutikti, kad aiškinimas įnešėtų daugiau neaiškumų...

V. Paulionis plačiau apsisoties ALB įstatų 10 str. II dalies aptarimo bei trūkumų išryškino. Su jo išvedžiojimais būtų galima sutikti tol, kol nesiima konkrečių pavyzdžių. Deja, jo nurodytas pavyzdys sako, kad gal ne visai tikslus ir įstatų komentavimas.

Kaip įstatų 10 str. negalavimo pavyzdį nurodo Waterburio atsitikimą, kur bendruomenės steigiamajame susirinkime atsiradę net du stalai, kurių vienas leides įeiti sumokėjus ar pasižadėjus sumokėti solidarumo įnašus, gi antras — be jų, darydamas išvadą, jog įeiti turėtų atsitiko Waterburio, kur gyvena du LOKO nariai, kurie nesugebėjo, jo žodžiais, rasti kompromiso šiame klausime, tai ko reikia laukti kitur.

Čia autorius pagrindinai suklaido, nes Waterburio vienas LOKO narys gal ir įieškojo kompromiso ir įstatų dvasios bei raidės aiškinimo. Antras gi to pačio LOKO narys savo partinės agitacijos sumetimais "suorganizavo" nelegalų registracijos stalą ir traukė prie jo žmones, tuo būdu verbuodamas savo srovei balsuotojų. Yra logiška galvoti, jeigu steigėjai būtų neįreiklavę solidarumo įnašų, tai tas pats LOKO narys su savo grupe, partinės agitacijos sumetimais, būtų sugalvojęs kokių nors kitokių "lengvatų", tikslu sau šalininkų bendruomenėje susidaryti.

Waterburio atsitikimas yra išimtinis, bent tuo tarpu, lietuvių organizaciniam gyvenime. Jis yra klasiškas pavyzdys, kaip toli partiniu apakimu nueinama. Užtat jis negali būti pavyzdžiu bendruomenės įstatų negalavimų.

aiškinimui. Nėra reikalo kalbėti, ką gero lietuvių bendruomenė iš tokios aplinkos gali laukti, kai jos steigiamajame susirinkime atsiranda žmonių (deja, jų tarpe ir vienas LOKO narys), kurie skelbia, kad steigimo iniciatoriai (visų srovių komisija) neteisėtai elgiasi, o tik jie vieni, iš kažkur atsiradę pašaliniai, elgiasi teisėtai. Prie jų tų žodžių dar reikia priskirti toli ribas peržiangiančią agitaciją, žmonių tampymą iš gatvės už juos pabalsuoti ir kt.

Kiekvienas kūrinytis yra vertintinas, kiek jis turi teigiamų ar neigiamų savybių. Ta prasme vertintini ir naujai pasirodžiusieji ALB įstatai. Bet Waterburio atsitikimas parodė, kad toks vertinimas neturi prasmės, nes ir gražiausios idėjos, bei tobuliausi įstatai niekais paverčiami (beje, aš taip negalvoju apie ALB laikinuosius įstatus), jeigu į JAV Lietuvių Bendruomenę ateina žmonių vien tik su savo asmeniškais ar siaurais partiniais tikslais. Jei tokių žmonių daugiau atsirastų, kaip Waterbury, be abejojimo, ir visa graži bendruomenės idėja bus niekais paversta.

ALB ateitį lems ne vieno, kiek ar kitokie įstatai, o asmenys, kurie į bendruomenę ateina. Būtent, su kokiais tikslais, ar nuširdžiai dirbti JAV Lietuvių Bendruomenės labui, ar su tikslu tą bendruomenę panaudoti savo pašaliniais interesais. Waterburio atsitikimas yra pirmas ir skaudžiausias trumpoje JAV Liet. Bendruomenės istorijoje. Bet jei panašių įvykių kartosis, ir tobuliausi įstatai Lietuvių Bendruomenę neišgelbės ir į prideramą lygį ją neiškels.

J. A.

Ačiū Rėmėjams!

Račkaitis K., Rochester	\$1.00
Abraitis J. Dr., Cleveland	1.00
Pivoriūnas Juozas, Cleveland	1.00
Lozoraitis V., Linden	3.00
Mažeika J., Chicago	1.00
Titas K., Cleveland	0.50
Garbaiskas Kostė,	
Great Nech, N. Y.	1.00
Černius J., Flint	2.00
Repechka M., Australija	1.00
Virkutis Simas Dr., Cambridge	3.00

LIETUVIŲ TAUTOSAKOS LOBYNAS

Redaktorius — leidėjas Dr. Jonas Balys

Dvi dalys kartu įristos: Dvasios ir Žmonės, 166 sakmės, 129 psl.; Liaudies Magija ir Medicina, 94 psl.

Knyga didelio formato, spalvotas viršelis, pieštas dail. V. K. Jonyno.

Kaina \$3.00.

Gaunama Dirvoje.

LABIAUSIAI SKAITOMA

KNYGA ?

PUIKSIS JURGIO JANKAUS ROMANAS "PAKLYDĘ PAUKŠČIAI" I TOMAS — 220 H — \$2.50. GABJA, 335 UNION AVENUE, BROOKLYN 11, N. Y.

Kuo rūpinasi SLA

SLA seimas visados sudarydavo didelį įvykį šio krašto lietuvių gyvenime. Paprastai prieš seimą atgyja lietuvių kolonijų viešasis gyvenimas, daromi susirinkimai, tariamasi ir svarbiausiais susivienijimo reikalais, svarstomas ir kitas visiems artimos problemos.

SLA organizaciją ir jos gyvenimą sekdami mes galime kartu pasekti ir visos mūsų išeivijos žymesnius įvykius ir jos nuotaikas.

Svarbiausia yra, kad Susivienijimas Lietuvių Amerikoje ligi šiol išlaikė liberalinę dvasią ir vienodai į savo tarpą kvietė visus, kaip pasakytą pačioje konstitucijoje "geros valios lietuvių", nedarydamas skirtumo tarp įvairių pažiūrų ir įvairių tikybų lietuvių, svarbu, kad tik jie būtų nuosirdūs savo tautos sūnūs ir dukros.

Kaip žinome, pradžioje susivienijimas turėjo kuklesnius tikslus ir siekius. Bet laikui bėgant organizacija plėtėsi, šakojosi, pasiekė visas valstybes, kur tik mūsų broliai gyvena. Sutvirtėjus mūsų išeivijai seimai atsidarė reikalus išplėsti ir Susivienijimo veikimą. Pirmoji Susivienijimo praktika, kada buvo tik apdraudžiamieji nariai, tikslu gauti "pomirtinę pašalpą" jau seniai praėjo.

Čia nesinori apie plačią Susivienijimo draudimo sistemą daug kalbėti, nes daugumai laikraščių skaitytojų tai yra puikiai žinoma.

Tačiau mes turime savo tarpe dabar jau kelis šimtus naujųjų ateivių, kurie ligi šiol gyvenę atskiru gyvenimu ir subrendę visai kitose sąlygose daugelio mūsų gyvenimo aplinkybių dar nesugejo gerai pažinti. Jiems taip pat nėra pakankamai aiški Susivienijimo reikšmė, kaip ji yra mums seniesiems šios stambiosios organizacijos kūrėjams ir ugdytojams yra aiški. Mes čia neturim noro išmetinėti mūsų naujakuriams. Visai suprantama, kad jie čia atvykę tik pamazų pradeda pažinti mūsų gyvenimą.

Juk reikia atsiminti, kad ir mes patys, nors ir gimę Lietuvoje, bet kai atgal į ją patekdavom po keliolikos ar net kelių dešimtų metų jausdavom, kad randame daug naujo, prie ko mums tik per ilgesnį laiką buvo galima priprasti.

Žinoma, buvo padaryta nema-

ža klaidų dar nepriklausomybės laikais. Viena tokių klaidų ir buvo ta, kad nepriklausomos Lietuvos spauda menkai domėjosi šio krašto lietuvių gyvenimu. Tad daugelis augusių ir mokslus ėjusių Lietuvoje ateivių apie šio krašto lietuvių visą gyvenimą, o tuo labiau apie mūsų organizacijas nežino tik nuogirdomis.

Neabejotinai čia reikia įieškoti priežasčių, kodėl naujųjų ateivių palyginti ne toks didelis skaičius, koks turėjo būti, pasidarė visiems prieinamos, jokiais nei įsitikinimais, nei politinių pažiūrų varžtas nevaržomos oraganizacijos nariais.

Didelę klaidą padarytų naujieji ateiviai, jeigu jie apdraudos reikalus kreiptųsi į svetimačius. Tegu jie ir egoistiškai galvoja, bet jie patyrę sužinos, jog niekur geresnių apsidraudimo sąlygų negalės gauti. Šio krašto būklė reikalauja, kad dauguma piliečių būtų apsidraudusių. Tai patiria ir patys naujakuriai, kai tik kiek ilgiau pagyvena. Vadinasi, rėmimas svetimačių organizacijų ar privačių kompanijų nieku nėra pateisinamas.

Bet gi, svarbiausia, mes privaleme turėti prieš akis didįjį savo uždavinį lietuviybės išlaikymą. Kaip gi kitaip mes išlaikysime tautiškumą, jeigu neteksim organizacijų, kurios tą tautiškumą cementuoja, kurios galvina lietuviškąją dvasią.

Tie iš naujųjų ateivių, kurie sekė šio krašto gimtąją kalbą, spaudą, žino jog Susivienijimas rūpinasi ne tik savo narių gerbuvu ir šalpa, bet taip pat rūpinosi ir visos mūsų tautos reikalais. Dar daugiau. Juk buvo laikai, kada pačioje Lietuvoje nepuvo galimumo lietuviškas knygas ir laikraščius leisti, tai šiuo reikalu pasirūpino bendram visų mūsų labui šio krašto lietuviai. O lietuviškosios veiklos priešakyje ilgus dešimtmečius buvo ir dabar nepasitraukia Susivienijimas Lietuvių Amerikoje.

A. Survila

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo

laukti nei metų, nei mėnesio

pabalgo!

NUOSAVAS AUTOMOBILIS

VILIUS BRAZVILIUS

IS KNYGOS "KALORIJS IR DOLERIAI

Ką čia bekalbėti! Automobilis Amerikoje lygiai taip reikalingas, kaip DP stovykloje konservų skardinė sriubai iš bendro katilo parsinešti. Pėsčiom, pagaliau, kaip ir nepriimta, žinote. Eini pėsčias į darbą — automobilistai pravažiuodami tave didžiausiu lanku lenkia. Ir dar atsisukę apžiūri.

— Pėsčias jautiesi, atsiprausant, lyg utėlė ant mahagoni stalo...

Sitokios išvados priėjo Blažiejus Kalkinis, kai rudens vėjai velniop nupūtė jo gryo oro teoriją autobusų belaukiant ir šlapia apikaklė įkyriai įtikinėjo, jog lietus nėra jau taip romantiškas dalykas, kaip jį kartais poetai apdainuoti bando.

— Kiauliškas gyvenimas be automobilio, — padarė jis trumpą savo minčių santrauką.

Žmona, aišku, šios rūšies civilizacijai visom keturiom pritarė.

— Pagaliau ir mes turėsime automobilį! — džiaugėsi ji. — Sekantį pavasarį būtinai į Kanadą pas seserį važiuosime. Šį patį vakarą parašysiu, kad

lauktų...

Tai gi, Kalkiniai atsidūsėjo nuo 200 dolerių iš šeimos biudžeto, ir kitos dienos vakare Blažiejus Kalkinis buvo automobilio savininkas.

— Už pinigų Amerikoje patį velnią gausi, — didžiavosi Kalkinis rodydamas savo pirkinį žmonai.

Automobilį, žinoma, turėjo pats buvęs savininkas atvažiuoti. Kalkinis apie jo mechaniką žinojo tik tiek, jog turi keturis ratus, keturis bėgius, ir juo galima ne tik į priekį, bet ir atbulam važiuoti.

— Ar tas mūsų automobilis geras? — įdomavosi žmona.

— Kaip gi ne?! Aš klausiau pirkdamas. Negi, manai, taip sau imsi ir mokėsi pinigą nežinodamas už ką. Pats savininkas sakė jog geras.

— "Nebūtų", — sakė, — 95650 mylių nuvažiuavęs, jei būtų blogas!... Patį gali patikrinti, skaitliukas rodo. Matai mylios. Tos trys — kur bandydami pravažiuotume.

— Tai išbandei, vadinasi? — nusi-

ramino žmona.

— Išbandžiau, o kaipgi. Taip sakant, jis važiuo, o aš bandžiau... Negi taip sau, manai?

Nutarė, jog pirmiau važiuoti išmoks Blažiejus, o paskui žmoną išmokys. Atseit, prie mašinų vyrams pirmenybė.

Užtat Kalkinis nieko nelaukdamas griebė telefoną ir tuoj pas prietelių Varulį.

— Pirkau automobilį!... Je!... Fordą!... Je... Du šimtukus... Je... Taigi atvažiuok... Je... Apžiūrėsim ir pašnekėsime. Prašysiu pamokyti važiuoti... Pats pamatysi. Tai iki...

— Atvažiuos, — paaiškino žmona.

— Pažadėjo pamokyti.

Rytojaus dieną Varulis ne tik pats žodį išlaikė, bet ir dar du automobilių žinovus atsivežė: seną amerikoną Vizbutį ir Lietuvos kariuomenės Auto Rinktinės atsargos grandinį Čekalką.

— Atvažiuotume apžiūrėti tavo limuzino, — paaiškino Varulis. — Be to, kai bus trys instruktoriai, ir mokslas trigubai geriau eis.

Apžiūrėjo, pabandė. Nors tebuvo vienas automobilis, bet trys nuomonės dėl jo.

— Važiuoti galima, bet pirkus naują išeitų daug pigiau, — pasisakė Vizbutis.

— Už tą pinigą visai geras, — pa-

gyrė pirkinį Varulis.

— Aš būčiau dar tiek pridėjęs ir iš karto geresnį emę, — numykė Čekalka, bet, pamatęs surauktą Kalkinio nosį, pasitaisė: — Kagi, vis ne pėsčias... Tik dabar, kad gerai trauktų ir nebraškėtų, aplaistyti reikėtų...

Kalkinis, aišku, tokia proga buvo pasirošęs.

Nors svečiai vaišinosi be priekaištų, Kalkinis nerimavo.

— Aš vis galvoju, kaip man seksis važiuojimas. Kaip manai, išmoksiu? — paklausė jis Varulio.

— Ką čia niekus! Paprastas dalykas! Beveik nėra ko mokytis. Vairą į kairę — į dešinę. Kairę koją nuspaudi, dešinę atleidi. Kairę atleidi, dešinę nuspaudi. Dešinę ranką bėgius, kairę — rankinį stabdį, dešinę koją stabdį, kairę koją sankabą. Paprastas dalykas!

— O gal pabandytum dar šį vakarą? — Knietėjo Kalkiniui matant, jog instruktoriai visai neskuba. — Vėliau baigsime laistyti. Neišgaruos...

— Jei jau pradėjome laistyti, tai iš važiuavimo šiandien nieko nebūs, — įsikūjo Vizbutis. — Su karu toks bus, vyrel: jei važiuoji — nelaistyk, jei laistai — nevažiuok. Kiek čia šiame krašte žmonių užmuša ir užmuša. Kitur net sulaidoti nespėtu!... Ir daugiausia tokie, kur palaistę važiuoja. O pakliūtum į tartinai kvepėdamas poli-

cijai, baigta.

— Tai dabar! — nepatiko Kalkiniui. — Kas gi daryti, jeigu kur nuvažiuos, kaip sako, ant kamščio užmini? Kaip namo grįžti?

— Pėsčia. Arba prašyk, kad kas parvežtų. Užtat, broleli, šiam krašte kiekvienas vyras rūpinasi žmoną išmokyti vairuoti, — paaiškino Vizbutis.

— Girdi, ką Vizbutis sakė? Man būtina išmokyti, — pajuto savo vertę Kalkinienė. — Bet atsimink: jei perimsi, vistikė nevešiu. Turėsi pėsčias eiti.

— Jau ir negėrusiam visai pasitaiko, — pridūrė Čekalka. — Anądien Dziedonis mane per miestą veža ir vis į šonus dairosi. "Ar matai?" — sako, — "aną merginą? Tai gražios kojos, a?"

Aš nespėjau, žinote, nei pamatyti, kur tos kojos, kaip bumb!... Į tokio blizgančio oldsmobilio užpakalį... Kokie penki šimtai kaštuos.

— Penki šimtai! — išsigando Kalkinis.

— Ne, ne, — autoritetingai pridėjo Varulis. — Jei turi automobilį — užmiršk gražias kojas.

— Tik tu man pabandyk sutrinti kokio oldsmobilio užpakalį, — daug sakant išsėjo vyrą Kalkinienė.

— Ne taip jau patogus patogumas — automobilis... — pagalvojo sau vienas Kalkinis.

— Ir iš viso, — tęsė Vizbutis. —

Aš slaugiau Staliną

Pasakojimai Arkadijaus Svobodino, kuriam neseniai pavyko pasprukti iš anapus geležinės uždangos

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Aš stebėjau gimnazijos salės viduryje stovintį Staliną, aukštai iškelta kairiaja ranka, kurios pirštus jis tai atskleidavo, tai suglausdavo.

Staiga susiaurėjo apimtas supratu, kad nuo šio momento priklausau tai mažai Rusijos visagalo valdovo fizinį trūkumą žinančių žmonių saulei. Tai viena labiausiai Sovietų Sąjungoje saugojamų paslapčių: kairioji Stalino ranka yra trumpesnė, žymiai mažesnė už dešiniąją ir panaši savo judesiais į beždžionės ranką.

Stovėdau sustingęs, kol vadas užbaigė savuosius pratimus. Užbaigęs, jis staiga apsisuko ir dideliais žingsniais išėjo pro siauras, kampines duris. Paskui jį, lyg šešėliai, nuskubėjo sargybiniai.

Susijaudinęs pasilenkiau pasisimti savo rankšluostį, ir išsitiesęs atsidūriau, kaip paprastai, Dagino glėbyje.

— "Matėte kairiąją Stalino ranką?" — "Taip", atsakiau. — "Einam, paaiškinsiu", — kalbėjo Daginas vesdamas mane. — "Stalino kairioji ranka yra kiek liguista jau nuo pat jaunųjų dienų". Daugelis tokį fizinį trūkumą turinčių žmonių filosofiniai apsipranta su savo likimu, bet ne mūsų šefas. Jis yra tiesiog žiaurus stengdamasis pasiekti tiek fizinio, tiek dvasinio tobulumo. Jūsų pareiga jam padėti. Niekam nepasakokite apie tai. Mirties baismė grėsia Jums, jeigu iš Jūsų kas nors sužinos šią jo ydą".

Slinko dienos ir aš sužinojau dar vieną Stalino paslaptį. Kartą Daginas pasiūlė pavadinti mane po Chodolnoričenską. Vaikščiojant atkreipiau dėmesį, kad trys vilos buvo pavadintos moterų vardais, kurios Stalino gyvenime turėjo didelę reikšmę: Svetlana — Stalino dukters garbei; Roza — pagal Stalino antrašą žmoną, politbiuro nario Kaganovičiaus seserį Rozą Kaganovič; trečioji — Nadežda, pagal Stalino trečiąją žmoną Nadeždą Aleujevą, kuri 1932 m. Kremliuje staiga ir paslaptinai mirė. Pastarojoje viloje Stalinas

Vertė DR. M. ŽILINSKIENĖ

vienai vienas gyveno. Kažin kodėl jį niekas neminėdavo savo jau 1917 m. mirusios pirmosios žmonos Katerinos.

Visi šie trys vasarnamiai atrodė, lyg mažos, puošnios, linksmomis spalvomis šviečiančios pilaitės. Stalino asmeniškai rezidencija stovėjo dvare viduryje, ant neaukštos kalvos, dideliais langais, erdvia stikline veranda, pro kurią atsiskleidžia didinga Juodųjų jūrų ir sniegu dengtų Kaukazo kalnų panorama.

Mums bevaikščiojant pamatėme, kad, kaip ir visada, esame sekami: krūmuose, bunkeruose — visur tykojo sargybiniai. Kada pamatydavo Daginą, visi jie lyg atslūgdavo, bet visvien budriai mus sekė.

Staiga, turbūt, slapto signalu įspėti jie nuskubėjo vieškelio link. Ten pasirodė limuzinas. Iš jo išlipo vyriausias Stalino asmeninės sargybos viršininkas Malchanovas, paskui jį prof. A. A. Bogomolecas, Mokslo Akademijos narys. 1945 m. aš su juo dirbau Soči kurorte. Impulso vedinas aš norėjau pasveikinti profesorį, bet Daginas mane sustabdė: "Žinokite, kad šioje vietoje turime vieną pagrindinę taisyklę: niekad neturime atpažinti bent kokį Stalino lankytoją ir kalbėti su juo be atskiro leidimo". Klusniai linkerėjau galva. Kartu aš supratau, kad čia yra dar vienas iš diktatoriaus triukų — niekas iš artimųjų nežino, kada jis veiks ir ką jis veiks.

Daginas pažvelgė į laikrodį. "Šiuo metu aš jus supažindinsiu su Stalino asmeniškai viltu", tarė jis ir mes sparčiai nužygiavome "Nadeždos" link. Tai buvo Chodolnoričensko uoliausiai saugojamas namas. Praėję sargybinius, įėjome į Stalino sanctum sanctorum.

Nepaprastas nusivylimas apėmė mane, kada pamatėme, kad šios patalpos skirtos žmogui, kuris savo šūkiu "šalin su kapitalistine prabanga", pralėjo išstisus kraujo okeanus, pats gyvena taip ištaigingai.

Kiekvienas kambarys buvo

prabangiai įrengtas. Stalino miegamasis buvo švelniai rusvais tonais dekoruotas. Brangios draperijos dengė langus ir duris. Kedės buvo perkrautos pagalvėmis ir pledais. Prie vienos sienos stovėjo lova. Arčiau ją apžiūrėjus, pamatėme, kad tai tipiška ligoninės lova, turinti specialias rankenas nuleidimui ir pakėlimui. Arti lovos buvo mygtukų eilė, kuriuos Daginas man parodė aiškindamas: "Šiuo mygtuku reguliuojamas oras, va šituo jūs galite nuleisti ir pakelti užuolaidas, o štai šituo — mūsų vadas šaukia savo tarnus. Visa veikia lengvai, tyliai ir greitai".

Stalino vonios patalpa taip pat išlaikytą rusuose tonuose. Patiesė vonia padaryta iš rusų marmuro ir papuosta blizgančiu nikelu. Arti jos vėl mygtukų eilė.

Sekanti patalpa buvo Stalino darbo kambarys. Ramių, tamsių spalvų apmušalai dengia sienas ir mištingas apšvietimas sklinda po visą patalpą. Šitas kambarys ypatingai gerai izoliuotas nuo kitų kambarių. Ir čia pamatėme neįvengiamą mygtukų eilę. Šie, energiją taupę mygtukai, turėjo didelę reikšmę Stalino gyvenime.

Kiekviename kambaryje stovėjo lengva kėdė ant ratukų, su motoru po sėdyne.

Kada pasiteiravau, kam jos reikalingos, Daginas man paaiškino: "Mūsų vadas turi taupyti kiekvieną savo jėgos miligramą. Būnant kedėje, jam užtenka spustelėti stumoklį ir jis atsiduria visur, kur tik jam reikia. Todėl šiuose namuose nėra laiptų, tik nuolaidinės grindys ir vienas liftas.

Aš vos begirdėjau Dagino žodžius. Mano galvoj kilo klausimas: "Kam šis geležinis vyras taip lepinamas? Kuriojo tikslu atvyko prof. Bogomolecas?" Sekančią dieną jau turėjau atsakymą. Kitą rytą gavau įsakymą nuvykti pas profesorį. Maloniai pasisveikinęs tarė: "Mudu jau pažįstami iš Soči. Džiaugiuosi jus čia radęs. Jūs tikriausiai esate girdėjęs apie mano kai kuriuos bandymus". Atsimenu buvo gandy, kad Bogomolecas mėgina išrasti elektros, pratešti amžių ir atitolinti mirtį. Bu-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

Apie mūsų muzikų nedėkingumą

Tik ką paskaičiau komp. VI. Jakubėno pasikalbėjimą "Margutyje" ir straipsnį "Atspindiuose" apie lietuvišką muziką. Jų autorius tarp kitko sako: "Mane užgavo, jog čiurlionies ansamblis, nors ir muzikinė organizacija, skiria premijas literatūrai, o ne muzikai!"

Esau užgautas ir aš, ir ne tik dėlto, kad čiurlioniečiai, pilnu mastu eksploatuojami mūsų tautosaką, niekuo nenori prisidėti prie jos rinkimo ir išleidimo, bet dar ir dėl kita ko. Kodėl VI. Jakubėnas anuose straipsniuose nei vienu žodeliu neužsiminė apie didelį mūsų tautos kultūrinį palikimą, kuris slypi jos liaudies muzikoje, ypač dainose? Jis jas pažįsta, yra ne vieną liaudies dainą suharmonizavęs, keletą šimtų dainų gaidas nurašęs iš mano padarytų fonogramų. Beveik visi mūsų kompozitoriai, neišskiriant ir paties Jakubėno (prisiminkime jo kantatą pagal liaudies dainos motyvą "Oi mergyte tu jaunoji") yra labai daug skolingi mūsų liaudies muzikai, tačiau apie šitą savo "paskolą" kažkodėl moka labai gražiai nutylėti.

Aš vis negaliu atsikratyti minties, kad daugelis mūsų kompozitorių su tautos kūryba elgiasi taip, kaip su gatvės mergiote: pasinaudoti tai daug kas mėgsta, bet prisipažinti gėdijasi. Ką gi, jie jaučiasi daug augščiau

avo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

pakilę į muzikines dausas, negu tos paprastos žmonių dainelės... O atimk iš daugelio mūsų kompozitorių viską, ką jie pasisavino iš liaudies muzikos, tai iš visos jų pačių kūrybos liks tik burbuliukai. Daugelis jų ir pagarsėjo tik nepaprastai melodinguose mūsų liaudies dainų dėka. Jas suharmonizavę ir išleidami pirmiausia mėgstami stambiomis raidėmis užrašyti savo pavarde, o tik žemiau mažomis raidėmis dar pridėdą "liaudies dainos".

Suharmonizavimas, palyginti, yra menkas darbas, kai turi įdomų motyvą arba temą. Ne visos tos harmonizacijos yra vykusios. Sakysime, K. V. Banaitis keliuose naujai pasirodžiusiuose leidiniuose su mūsų dainų melodijomis išdarinėja tokias gudrybes, kurios man nepatinka. Bijau, kad tikri liaudies dainininkai, išveik visi mūsų kompozitoriai, girdė tokiais disonansais suharmonizuotas savo dainas, užsimiškę ausis. (Beje, jo naujausio leidinio "100 liaudies dainų" anglų kalba įvadas turi apskiai klaidų ir netikslumų).

Ar jau pirka!

Vilties,

spaudos ir radijo

draugijos

avo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

vo net kalbama, kad jis galys bet kurį žmogų padaryti nemirtingu.

Ir kas gi bus tasai žmogus? Dabar man buvo aišku: tai be abejo tik Rusijos nuomsmis diktatorius. Tik jis vienas siekia fizinio nemirtingumo.

Po šito ryto dažnai matydavau su Bogomolecu. Kartą jis man pasakė: "Mano bandymai yra mūsų vado ypatingoje globoje. Šiuo metu aš bandymus darau su gyvuliais. Greitu laiku mėginsime su žmonėmis. Tada aš turėsiu garbės iš savo elektros pateikti mūsų vadui. Jis balsas skambėjo patetingai ir fanatiškai, kada jis susuko: "Juožapas Vasarionovičius turi gyventi amžinai. Aš Bogomolecas pasistengsiu, kad jis niekad nemirtų."

Stalinas labai didžiavosi profesorium. Jis ilgai su juo kalbėdavosi. Pokalbių metu jis bū-

Atrodo, kad geriausias sąjauk mūsų dainoms harmonizuoti buvo suradęs Teodoras Brazys. Tai todėl, kad jis su dideliu atsidėjimu ir kruopštumu rinko ir tyrinėjo mūsų dainų melodijas, užrašė pats iš žmonių per tūkstantį dainų ir išleido kelias rimtas studijas. Tačiau jis vienas negali išpirkti visus mūsų mu-

ziku veksčius... Žinoma, aš nežadu su muzikais ginčytis, nes ir jie, kaip anuomet dailininkai, galės fortissimo užrikti, kad tu čia nieko nenusimanai... Tad tebūnie tai tik užgauto tautosakos gerbėjo nuomonė ir tiek.

Dr. J. Balys

Patark kaimynui

prenumeruoti

DIRVĄ

TUOJ ĮSIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika	
J. Kukanauza	2.00
Altorių šešėly	
Mykolaitis - Putinas	4.00
Algimantas I	
V. Pietaris	1.50
Algimantas II	
V. Pietaris	2.00
Aukso kirvis	
Juozas Švaistas	2.50
Barabas	
Paer Lagerkvist	2.25
Balutis	
J. J. Bačiūno leidinys	1.50
Baltaragio malūnas	
K. Boruta	2.50
Beržų pasakos	
O. B. Audronė (eilėraštinė)	1.50
Dulkės raudonam saulėleidy	
V. Ramonas	3.00
Darius ir Girėnas	
Jurgėla	1.50
Debesys plaukia pažemiu	
A. Baronas	2.50
Didžiosios atgailos	
R. Spalis	3.50
Doleris iš Pittsburgho	
Stepas Zobarskas	0.80
Gintaro pasakos	
Teta Rūta	0.35
Gintariniai vartai	
N. Mazalaitė	2.00
Kazimieras Sapieha	
B. Bruoga	2.50
Kuprelis	
Ignas Šeinius	2.00
Lietuvių kalbos vadovas	
Red. prof. Skardžius	4.50
Lietuviškos pasakos	
J. Balys	2.50
Lietuvių poezijos antologija	
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis	6.00
Lekučio atsiminimai (jaunimui)	
A. Giedrius	1.50
Lietuvių archyvas	
Bolševizmo metai	3.00
Mėnuo vadinamas medaus	
N. Mazalaitė	2.50
Medinis arklys	
Eric Williams	2.00

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pildyti DIRVĄ, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio

Net atsargiai važiuojant visaip pasitaiko. Vakar skaičiau laikraštį: automobilis važiuojo kaip reikiant, o sunkvežimius užlėkė ir išsukinėjo penkių žmonių sąnarius. Visi ligoninėje.

— O Viešpatie! — nebeįstovė Kalkinienė. — Reikšia tu gali važiuoti pagal visas taisykles, o tau automobilį sudaužys ir be jokių taisyklių sąnarius išnarstys?!

— Taip jau išeina, — patvirtino Čekalka. — Kitas reikalas — vairas. Ima kartais ir atsisako tarnauti. Tu, žiūrėk, suki į vieną pusę, o automobilis eina į kitą. Tik kai atsiduri kur griovį, paaiškėja, jog vairas sustreikavęs buvo. Ypač su senais automobiliais visaip būna.

— Su ratais irgi visaip pasitaiko, — tęsė teorinį Kalkinio parengimą Čekalka. — Kartą dar Vokietijoje, tarndaudamas UNRRa šoferiu, važiuoju sau gerokai greičiu ir staiga matau: automobilio ratas pro mane keliu — zžjip! "Koks čia biesas?" — galvoju. Bet čia mano automobilis ėmė ir pasiuoto: piestu stoja, ant šono gula, užpakalį aukštyn meta!... Lyg naujoko gusaro arklys prieš kliūtį.

— Apsivertei? — net išsižiojo Kalkinis.

Ginamųjų Vilniaus miesto sienų nugriovimas

(1799-1805)

Leonid Žytkowicz

Vertė Marijus Blynas

(5)

SIENŲ NUGRIOVIMAS

Gubernatoriaus Fryzelio laiškas ir caro įsakymas. Sienų griovimas 1799-1800 metais. Magistrato požūris. Magistratas gauna leidimą sienų nugriovimui. Subačiaus vartų ir bokšto prie Spaso cerkvės nugriovimas. Dalies sienų išdalinimas per magistratą. Kur pasidėjo išgriautoji medžiaga? Ginčas dėl Vilniaus vartų. Likusių sienų nugriovimas. Pabaigos pastabos.

1799 metais rugpjūčio 21 dieną tuometinis civilinis Lietuvos gubernatorius Jonas Fryzelis kreipėsi laišku, kuri čia pridėjame, į karališkąjį general-gubernatorių Borysą O'Brien de Lascy:

"Pats Jūsų Kilnybė teikėsi būti liudininku, kaip bjaurina Vilniaus miestą senų sienų griuvėsiai; be to, dėl tos nenaudingos sienos oras mieste yra per daug sutirštintas ir todėl negyvas. To akivaizdoje miestui būtų naudinga tas sienas nugriauti ir nuvalyti jų užimaną vietą, — tačiau nedrįstant tą pradėti be Jūsų Kilnybės leidimo, paklusniausiai apie tai pranešdamas, turiu garbės pasilikti su aukšta pagarba ir visai atsidavęs".

Tačiau ir Repino įpėdinis matomai nesijautė įgalios tas klausimo išsprendimui, nes skubiai, jau VII. 27 kreipėsi dėl to į carą. Tų metų IX. 10. buvo gautas caro įsakymas leidžias senųjų Vilniaus sienų išgriovimą.

Ar to iniciatoriumi buvo pats Fryzelis ar tas sumanymas buvo kieno nors kito įkvėptas — nežinome.

Greit po to administracinė valdžia pradėjo išduoti prašantiesiems leidimus paėmimui sienų, bokštų ir vartų medžiagos už likusio skaldinio išvežimą ir vietos išvalymą. Tuo būdu, 1800 metais, Bernardas Kiečičius — Lietuvos kariuomenės rotmistras, nugriovė Rudnikų vartus. Tuo pat laiku žymia dalimi buvo nardyntas bokštas prie Spaso cerkvės, taip pat — atrodė — buvo pradėtos po truputį griauti ir miestą supančią sieną.

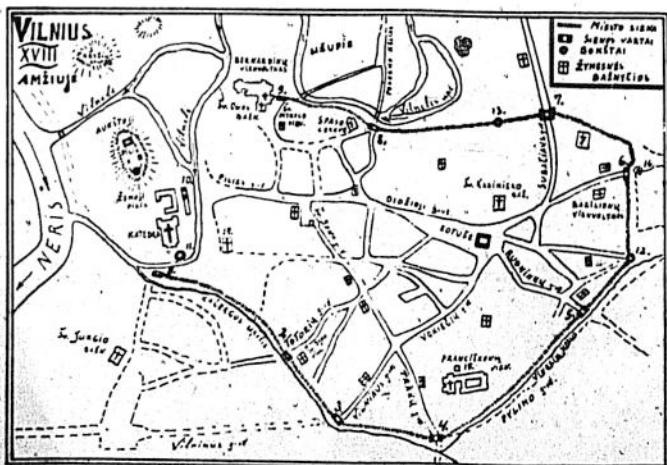
Charakteringa, kad toje akcijoje visai nepasireiškė magistratas, kuris tikrumoje buvo tikrasis griaujamų sienų savininkas; — jis į tai visai nereagavo ir per ilgą laiką nepareiškė nei jokio protesto. Tiesa, 1800. VI. 18 magistratas kreipėsi į general — gubernatorių Kutuzovą prašydamas leidimo ėmimui iš sienų medžiagos reikalingos tilto per Vilnelę už cechhauso pastatymui (prie jos santakos su Nerimi), nes sienas laikė nereikalingomis "dėl naujoji apsaugos sutvarkymo". Tas klausimas užtruko net iki 1801 metų balandžio mėnesio. Tuomet — pagaliau — magistratas suprato, kad sienos yra miesto nuosavybė, tačiau nestojo jų ginti, bet tikėtai kreipėsi į Fryzelį sienų griovimo leidimui miesto naudai. Skundo priežastis — gatavos medžiagos reikalingumas nunešto laike potvynio tilto per Vilnelę atstatymui — priklausio nebent tikėtai negudriam pretekstui, nes juokingai atrodo būtinai reikalingas daugelio vartų ir žymios dalies sienų griovimas mažo tilto pastatymui, juo labiau, kad jau tų pačių metų VI. 20, vietoj mūrinio, buvo pastatytas tikėtai pigesnis medinis tiltas.

Fryzelis savo atsakyme pavėdė magistratui sienų griovimą nuo Užupio vartų (prie Bernardinų bažnyčios) iki Vilniaus vartų, išskirdamas tą jų dalį, kuri supo pravoslavų Sv. Dvasios vienuolyną. Magistratas taipgi turėjo sudaryti sutartis su tais Vilniaus gyventojais — kad nepažeidus jų teisių — kurie su jo sutikimu primūrijo savo namus prie miesto sienos. Be to, gubernatoriui įsakė, kad būtų vedamas tikslus gautos iš sienų medžiagos sąrašas, — kaip turto priklausancio viešajai nuosavybei.

Magistratas, po minėto leidimo gavimo, nutarė pilname sąstato apžiūrei paskirtas nugriovimui sienas, kad vietoje nustatytų kas primūrijo prie jų savo namus. To apžiūrejimo rezultate buvo įsakytą visiems, turintiems prie sienų savo namus susitarti su magistratu dėl "amžino sienos ir žemės atidavimo reikalingų priestatų nuosavybei".

Jau tų pačių metų gegužės 27 dieną magistratas įsakė miesto išdininkui skubiai pradėti bokšto prie Spaso cerkvės ir Subačiaus vartų griovimą. Tikrai nežinome kodėl, ar kad vėlinosi su to reikalo baigimu, magistratas dar kelis kart, artimiausių dienų bėgyje, tai pakartojo.

Griovimas užsilikusias, iki to laiko, bokšto prie Spaso cerkvės dalies prasidėjo VI. 8 ir Subačiaus vartų VI. 15. Pačioje pradžioje didžiausių Subačiaus vartų, o — ne kaip pageidavo Fryzelis — mažų Užupio, nugriovimo priežastimi turėjo būti tai, kad anie "visuomenei visada buvo kenksmingi, nes tamsiuose ir giliose jų užkampiuose slapstėsi paduozės"; raporte miesto komendantui taipgi pažymėta, kad "jau grėsia greitu sugriuvimu" — senu tam patikėti, nes kaip minėjome — prieš nugriovimą jie buvo naudojami kalėjimui ir budelio butui, todėl sunku prileisti, kad taip pat kalinius grąšinančiame griuvimu pastate.

Birželio minėjimams praėjus

1940 metais birželio mėn. 15 d., kada Lietuva buvo okupuota Sovietų Rusijos, ne visi, net ir iš vadovaujančių asmenų, tada suprato tą baisią padėtį, kuri ištiko Lietuvą. Kai kas žiūrėjo į komunizmą iš idealistinio taško, galvodami, kad Lietuva neišvengiamos bolševikinės okupacijos metu nors kultūrinei ir tautinei galės dirbti ir surusinti, tai komunistinė Rusija per tautų žudikus Staliną ir Beriją pasirinko patį žiauriausią planą — visišką lietuvių tautos sunaikinimą.

Ir taip per pirmuosius bolševikinės okupacijos metus kiekvieną naktį prasiverdavo ir vėl užsilsklisdavo NKVD požemių ir kalėjimų durys. Ten grūdavo pradedant mokyklinio amžiaus vaikais, moterimis ir vyrais ir baigiant invalidais ir palėgusiais seneliais. Išėjimo iš ten nebuvo. Iš ten tik išveždavo sunkvežimiuose sumestus nukankintųjų lavonus, o kitus, kankinimais sužalotus išveždavo lėtai kankinio mirčiai į tolimąjį Sibirą.

Tačiau tas viskas buvo tik pradžia ir tik mažas lašelė NKVD planų jūroje. Lietuvių tauta, pagal vėliau rastus jų planus, turėjo būti totaliai sunaikinta.

Ir štai 1941 metų gražuos birželio 13-14-sios naktį prasidėjo viena iš didžiųjų mūsų tautos tragedijų. Žiaurūs enkavedistų būriai siautėjo Lietuvos miestuose ir miesteliuose, kaimuose ir vienkaimiuose. Į sunkvežimius, o vėliau gyvulinius vagonus buvo metami kūdikiai ir vaikai, stumiamos ir spardomos moterys ir šautuvų būžėmis padidinti vyrai. Per kelias naktis siautėjo vėlinė bėda, traukė šūviai, girdėjosi šauksmai, dejavimai ir maldavimai, liejosi ašaros ir net kraujas.

Be to tų nelaimingųjų skaičių neįėjo joks kriminalinis elementas. Visi buvę plėšikai ir žmogžudžiai, vagys ir visoki kiti reci-

divistai dėvėjo NKVD uniformas ir kartu su rusais ir mongolais vykdė mūsų tautos genocidą. Jie buvo laiminami žudikų ir galėjo su tais nelaimingaisiais išdarinėti ką tik jų nusikaltėliškose smegenyse išgalvojo.

Po kelių dienų prasidėjęs vokiečių-sovietų karas laikinai sutrukdė jų planus, o naujas okupantas vokiečiai buvo sutinkamas kaip išvadotojas. Bet ir vokiečių planai mūsų tautos atžvilgiu buvo tie patys. Jų SS organas "Das schwarzes koerps" rašė, kad mes esame lašas vandens ant įkaitinto akmens ir turime išgaruoti, kitaipariant, turime būti sunaikinti. Buvau ir aš tuo lašu ir tik dėka Amerikos kariuomenei buvau išgelbėtas nuo išgarinimo tesverdamos vos 45 kg.

Amerikiečiams įsikišus į karą antrąji bestija — nacizmas buvo sunaikintas, o mūsų kraštą vėl užpludo raudonosios enkavedistų ordos.

Vienuolika metų nuo tos didžiosios mūsų tautos tragedijos pirmųjų didžiųjų išvežimų. Tačiau tie pirmieji kelios dešimtys tūkstančių buvo tik pradžia. Pagal čia besilankančių žvejų pasakojimus, apie trečdalis lietuvių tautos yra sunaikinta ar išvežta sunaikinimui. Tas naikinimas tebevyksta ir šiandien nei kiek nemažėjančiu tempu. Šiandien nerasi lietuvių šeimos, kurios nebūtų kas nors nukankintas, išvežtas ar nužudytas.

Tos kančios buvo per daug. Brolis ir tėvas įsiejojo šautuvo ir išėjo nelygion kovon prieš baisiausią ir iki dantų ginkluotą bestiją. Sesuo ir motina išėjo paskui padėti jiems, aprišti jų žaizdas ar net apverkti jų kapą miškų glūdumoje.

Jeigu kas skaitėt knygą: "Partizanai už geležinės uždangos", parašytą vieno iš partizanų vadų, radot istorijoj negirdėtus didvyrius, mūsų brolius ir seseris, ginančius savo laisvę, žemę, kalbą ir tikėjimą; ir lygiai istorijoj negirdėtus budelius ir tautų žudikus bolševikus su kokio žiaurumu ir rafinuotumu jie naikina tautas.

Su pagarba ir drebanti širdi-

mi mes tariame partizano vardą; dažnai nurieda ašara prisiminus mirčiai išvežtuosius. Bet to per mažai. Mus įpareigoja ir šaukia brolio kapas miškų tankumyne, sušalęs, išbadėjęs ir gal jau miręs tėvas ir senutė motina tiesia savo kaulėtą ir stingstančią ranką, ir su staigiančiu dykumų vėju šaukia: Sūnau! dukra!, neišsižadėk lietuviybės, savo gimtosios kalbos! Motin! tėve! Jūsų pareiga, kad jūsų vaikai kalbėtų lietuviškai ir didžiutuosi lietuviškai esą. O tu, brangus jaunime, neišsižadėk savo gimtosios kalbos ir lietuvių vardo! Nesipuokš svetimomis plunksnomis. Mylek savo tėvų ir protėvių kalbą ir žemę. Atydžiai perskaityk Lietuvos istoriją ir pamatysi, kokia sena ir garbinga tavo praeitis. Jei tu būsi ištikimas savo tėvui ir motinai, jų gimtajai kalbai, tu būsi geras lietuvis ir garbingas amerikietis. Nesiskirk su lietuviška knyga ir laikraščiu. Pažiūrėk į žymesnius Amerikos lietuvių veikėjus, kurie yra iškilę ir amerikiečių tarpe ir pamatysi, kad jie išliko tik todėl, kad stovėjo lietuviškos visuomenės priešakyje. Visi skaitosi su tais, kurie nelinksta vėjo pūčiams.

Jei turėjome laimės atsirasti Amerikoje, tai irgi tik todėl, kad čia ruseno lietuviška širdis, girdėjosi lietuviškas žodis.

Tai mintys ir darbai, kuriuos mums uždeda liudnasis birželis ir šaukia kankinių balsas.

Povilas Žickus

Visi įsigykite ką tik išleistą žinomo rašytojo Stasiaus Būdavo apysaką

VARPAI SKAMBA

Galima gauti leidykloje "LIE-TUVIŲ DIENOS", 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Cal., spaudos kioskuose ir "Dirvos" administracijoje. Kaina \$2.50.

GREETINGS

To Our Friends and Patrons

BARTUNEK CLOTHERS

FINANCE YOUR

APPEARANCE

A MODERN TEN-PAY-PLAN

14958 St. Clair Ave.

6529 Union Avenue

833 Prospect Avenue

GREETINGS and BEST WISHES

R. B. BISCUIT COMPANY

R. B. FAMOUS PRODUCTS

SOLD ONLY AT INDEPENDENT GROCERS

2515 BRIDGE AVENUE

CH 1-6400

BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

Judge

JOHN J. BUSH

CHIEF JUSTICE — MUNICIPAL COURT

GREETINGS and BEST WISHES

FROM A FRIEND

Our Sincere Greetings and Best Wishes
For a Pleasant Holiday

CUDNIK FUNERAL HOME

1155 EAST 79th STREET

UT 1-1591

GREETINGS and BEST WISHES

SPECIAL SCREW PRODUCTS CO.

5445 DUNHAM ROAD

MOnrose 2-0031

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

SCHAAF ROAD COAL AND SUPPLY COMPANY

SCHAAF & VAN EPPS ROAD

SH 1-1034-5

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

STRONG - KENNARD COMPANY

OPTICIANS

2044 EAST 9th STREET

MA 1-0440

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

B. OF L. E. AUDITORIUM

Corner of St. Clair & Ontario St.

Suitable for Lectures, Plays, Moving Pictures with Sound Effect. — Seating capacity 1,200—800 on first floor and 400 in the balcony. Convenient transportation facilities.

Frank W. Chopp, Mgr.

Phone: CH 1-0733

(Bus daugiau)

Ar pažįsti šį kraštą

Chicago — antrasis Amerikos miestas

Šioje vietoje anksčiau buvo rašyta apie didžiausią JAV miestą New Yorką. Antrasis savo dydžiu Amerikos miestas buvo paminėtas kitomis progomis ir, palyginti, žymiai siauriau. Tačiau Chicago verta didesnio aprašymo, jau vien dėlto, kad tai miestas, savo sienose prigludęs didžiausia lietuviško kraujo žmonių skaičių, vadinamas "lietuviška metropolija". Amerikoje ir, miestas, kuriame susibūrę daugiausia lietuvių tremtinių (skaičiuojama apie 12,000). Pagaliau, tai miestas, vadinamas šio "kontinento kryžkeliu" ir turis didžiulės reikšmės krašto ūkiui. Miestas, kuriame kaip tik šiuo metu prasidėjo politiniai suvažiavimai — konvencijos išrinkti kandidatams į krašto prezidentus, suvažiavimai, kuriuos kreipia dėmesį visos pasaulis. Tad jau vien tais sumetimais apie Chicago miestą, jo būdingas puses ir jo pobūdį bus rašoma per keletą numerių. Atrodo, nebus tikslinga nusilepti ir tuos šio didmiesčio bruožus, kurie gal didesnės garbės miestui neteikia, bet be kurių neįmanomas pilnesnis Chicago vaizdas.

Chicago, vadinamas Vėjuotu Miestu (Windy City), nepaprastu tempu išaugo ne tik kaip antrasis Amerikos miestas, bet ir ketvirtasis savo didumu miestas pasaulyje. Jei kas paklaustų, kodėl šis miestas taip labai išaugo, atsakymas būtų trumpas: ūkinio pobūdžio pranašumai, ryšium su miesto padėtimi, ir tas faktas, kad ankstyvu laiku tie pranašumai buvo pastebėti ir išnaudoti.

Sritis, kurioje įsikūrė Chicago miestas, pasižymi savo natūraliniais turtais. Joje rasime anglį, geležies rūdą, naftą, miško medžiagą ir kt. Visų šių turtų išnaudojimas įgalino šią sritį paversti vienu didžiausių pasaulio gamybinių rajonų. Didieji Ežerai su Michigano ežeru, giliai įsikverbūs į šią gamtos turtų sritį, įgalino Chicago virsti savotišku kryžkeliu prekybai visomis kryptimis ir savotišku centru. Kaip greit plėtėsi šis miestas gali paliudyti šie duomenys.

1673 m. pirmieji lankytojai, atsidūrę dabartinio miesto vietoje buvo prancūzai — Louis Joliet ir Tėvas Marquette, kurie buvo pasiūti ištirti augštutinę

Missisipi upės sritį. 1803 m. Chicago upės žiotyse įkurtas Dearborn Fortas ir tik 1833 m. Chicago įgijo miesto teises. 1837 m. miestas turėjo 4,000 gyventojų. 1871 m. miesto centrą ir šiaurinę dalį paliečia didelis gaisras ir benamiams tampa 100,000 gyventojų. 1885 m. Chicagoje pastatomas pirmasis Amerikoje dangorėžis (skyscraper), o 1895 m. mieste pasirodo pirmoji filmų ir pirmasis automobilis. 1933 m. pradėjus siausti depresijai Chicagoje atidaroma šimtmečio Pažangos Paroda. Kai prieš šimtmetį Chicagoje gyveno vos keli tūkstančiai gyventojų, šiandien 150 mylių spindulį nuo miesto gyvena jau 10 mil. gyventojų, o pačiame mieste su jo priemiesčiais priskaitoma per 5 mil. gyventojų.

Metę žvilgsnį į Michigano ežerą pastebėsime, kad miestas yra įsikūręs šio ežero pietvakarių pakraštyje ir jo ilgis ties ežeru siekia 26 mylias. Miesto reikšmė prekybiniu ir pramoniniu požiūriu siekia žymiai toliau už miesto ribas. Tai miestas, kuris nuo pietinio Michigano pakraščio spinduliuoja tolyn, maždaug 500 mylių, savo gamybine galia ir būdamas visai arti krašto gyventojų susibūrimo, pramonės, transporto, prekybos ir ūkio didžiausio susitelkimo vietą.

Chicago garsiosios skerdyklės, kurių darbininkai lietuviai vaizdžiai aprašyti Upton Sinclair romane "Raistas", veikia nuo 1865 m. (vad. Union Stock Yards), yra virtę didžiausia pasaulio galvijų prekyba ir pakavimo įmone. Finansiniu požiūriu miestas atilieka nuo New Yorko, tačiau pasaulyje vaidina vieną svarbesnių vaidmenų, kaip Vid. Vakarų finansinė sostinė. Iš 52 krašto didžiausių bankų, penki yra Chicagoje. Šiame mieste vedama pasaulinio masto prekyba javais, sviestu, kiaušiniiais ir kt. Miestas giriasi turis ne tik didžiausią, bet ir augščiausią pasaulio viešbutį.

Miesto geležinkelio tinklas yra didžiausias krašte. Šešios geležinkelio stotys miesto centre (jis čia vadinamas Loop) kasdien išleidžia ir prima šimtus traukinių per dieną. Kasdien paruošiama 45,000 prekių vagonų ir tokį skaičių gali pasiekti du miestai — St. Louis ir New York drauge.

Nors nebūdama pajūrio miestu, Chicago laikoma uostamiesčiu.

New Jersey Tarybos suvažiavimas

Birželio 30-tą dieną New Jersey Lietuvių Taryba sušaukė metinį atstovų suvažiavimą Newark Jurginėje salėje. Iš patiektų apyskaičių, darbų ir ateities planų paaiškėjo, kad Taryba tyliai ir kukliai, be jokių didelių reklamų, dirba darbus ir dar didesnius yra užsimojusi nuveikti. New Jersey valstybėje šiuo metu išsiskleidę nedidelės kolonijomis ir pavieniui gyvena 50.000 lietuvių.

Pereitais metais teko tarybai surengti Lietuvių dieną, bet dėl blogo oro ji nepavyko. Šiomet tokią dieną tik žinoma, kitokioje formoje, siūlo surengti Elizabethe lietuvių kolonija Wareneke parke, kad mūsų tautinius šokus galėtų parodyti tūkstantinėms amerikiečių minioms. Taryba nutarė jiems pagelbėti.

Suvažiavimui St. Jakšto parke tiekė pasiūlymą įsteigti lietuvių poilsio ir vasaravimo bei atostogavimo namus New Jersey valstybėje. Namai turi būti prie miško ir vandens bei patogus susisiekimo. Tenai galės atostogauti lietuviškoje aplinkoje vaikų, jaunimas, stovyklauti skautai. New Jersey, New Yorko ir Philadelphia lietuvių ten ras

čiu. Laivų linijos miestą jungia su kitais Didžiųjų Ežerų miestais — uostais ir per Sv. Lauro upę su šiaurine Europa. Kanalas, jungiantis Michigano ežerą su Illinois — Missisipi upių sistema įgalina šį miestą vandens keliu pasiekti ir vykdyti transportą su Meksikos įlanka. Kelio oro linijų miestą sieja ne tik su visa Amerika, bet ir su visu pasauliu. Ne daugiau kaip per 40 val. galima pasiekti iš Chicago kiekvieną pasaulio miestą ir ne ilgiau kaip per 8 val. — kiekvieną miestą JAV-se.

Miesto susisiekimas savo patogumu nėra lygus New Yorkui, nes tokio dydžio miestui būtinas požeminis susisiekimas (Subway). Požeminis susisiekimas, nedidelio tinklo, atsirado tik 1943 m. ir buvo kiek paplėstas 1951 m. Miestui atspalvį teikia vad. Elevated ("L") traukiniai, einantys virš gatvių, greitai ir miesto centre triukšminga susisiekimo priemonė ir gausios, įvairių tipų autobusų ir tramvajų bei troleibusų linijos. Susisiekimas tiek išplėstas, kad per vieną parą miesto susisiekimo priemonės padaro ne mažiau kaip 500,000 mylių kelio (lygu 20-čiai kelionių aplink pasaulį) ir pasiekia kiekvieną miesto užkampį.

Chicago įdomi ir daugeliu kitų požiūrių. Ją aplankę lankytojai kiekvieną kartą ras vis daugiau bruožų, kurie skirs šį miestą nuo kitų, čia ras nemažai ir kultūrinio pobūdžio, svarbių ir visam kraštui institucijų, pastebės ir dalykų, kurie kituose miestuose net neįsivaizduojami. Chicago turi savo veidą ir jis įdomu pažinti. Kokie yra šio miesto autoriaus įspūdžiai šiame "Vėjuotame Mieste" tai jau medžiaga kitam kartui.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Ar daug Clevelande vyksta seimų — suvažiavimų?

Gal bus įdomu patirti, kad tik per šėsis šių metų mėnesius Clevelande įvyko 137 suvažiavimai ir parodos ir jie miestui atnešė grynų pajamų per 7 mil. dol. Kitoje metų pusėje numatoma per 200 suvažiavimų ir jie žada atnešti ne mažiau 15 mil. dol. Amerikiečiai suvažiavimus — seimus mėgsta.

Kiek pirštų nuospaudų turi FBI?

Savo bylose amerikiečių FBI turi per 124 mil. piršto nuospaudų kortelių ir tai sudaro apie 69 mil. gyventojų pirštų nuospaudas.

Parengė V. AL

ORGANIZUOJA EKSKURSIJĄ Į NEPRIKLIAUSOMĄ LIETUVĄ

Rūtos radio draugija savo metiniame susirinkime liepos 2-ą dieną direktoriaus Jokūbo Stuko iniciatyva nusprendė organizuoti pirmąją ekskursiją, kai tik bus galima, į Nepriklausomą Lietuvą. Tam tikslui išrinko organizacinį komitetą, kurį įveda pats iniciatorius direktorius Jokūbas Stukas, Jonas Liudvinaitis, Mykolas Klimas, Mečys Razgaitis ir Juozas Prapuolenis. J. P.

TAUTINIŲ KORPORACIJŲ SAMBŪRIO IŠKILA

Chicago tautinių korporacijų sambūrio valdyba birželio 29 d. surengė išvyką į Beverly Shores vasarietę, esančią apie 50 mylių į pietus nuo Chicago, Indijos valstybėje. Centrinė išvykos vieta buvo sambūrio A. Nako su dalininku išnuomotoje "Jūrų" viloje. Po bendrų pietų dalyviai klausėsi koncerto. Jauna solistė, koloratūrinis sopranas V. Cinkaitė, ypatingai patraukė klausytojus. Be jos, programoje dalyvavo solistas baritonas Jantėnis ir smuikininkas Paukštys, o akomponavo A. Nakas.

Gražus oras į gamtą išviliojo apie 120 sambūričių su jų artimaisiais. Jų būrį papildė naujokai Senikai ir Siliūnai. Jie į Chicago buvo atvykę dalyvauti Nijolės Svičulytės ir Liūto Grišniaus vestuvėse.

Svečių tarpe matėsi ir dail. V. K. Jonynas.

IR ATOSTOGAUDAMI NEPAMIRŠTAM TREMINIŲ

STONY BROOK, N. Y. — BALFo 120-tas skyrius, kuriam vadovauja B. Čeponis (pirm.) ir Pr. Lapienė (sekr.), šeštadienį, birželio 28 d., Pr. Lapienės vasarietėje surengė vakarą — Joninių laužą. Susirinko daug svečių ne tik iš apylinkės, bet ir iš New Yorko.

Pradėdamas programą, muzikas A. Kačanauskas priminė liūdnuosius birželio įvykius Lietuvoje. BALFo atstovas J. Valaitis savo kalboje pabrėžė, kad Europoje ir šiuo metu dar yra apie 10,000 lietuvių tremtinių, kuriems labai reikia paramos. Jiems šelpti čia pat sudėta \$100 aukų.

Koncertinę programą dalį atliko solistė Rožė Mainelytė, akomponuojant Nelei Lapytei. Tautinių šokių šokėjai, vadovaujami J. Matulaitienės, šokiais, dainomis ir deklamacijomis pavaizdavo Jonines Lietuvoje. Ona Bubnienė, senosios kartos ateivė, padėklamavo savo patriotinės kūrybos.

Po programos susirinkusieji dar ilgai svečiavosi vaišingoje p. Lapių pastogėje.

Sekmadienį vasarnamin atsilankė pianistas Vytautas Bacevičius, ir svečiai turėjo malonią progą išgirsti kūrinių iš naujam koncertui Carnegie Hall ruošiamos programos. Su juo vasarnamy viešėjo lietuviai dailininkai iš New Yorko Charles ir Aleksandra Merker'iai.

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

Šiuo metu čia atostogauja dail. Ad. Galdikas su žmona, J. Tysliava su žmona ir sūnum, V. Gedgaudas, dail. V. K. Jonynas, šeima, J. Savaitis, I. Kazakauskaitė, D. Savickaitė, Z. Novickytė ir p. Koppath su žmona. Neseniai čia lankėsi prof. K. Pakštas. J. Sv.

Į LINKSMĄ GEGUŽINĘ (IS BOSTONO)

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Naujosios Anglijos apygarda ir Bostono skyrius rengia gražią gegužinę liepos 20 dieną, Rožėno "LAKESIDE" ūkyje, prie gražaus NIPPENICKET ežero. Nuo Bostono 25 mylios, nuo Brocktono — 5 mylios.

Naujosios Anglijos Apygardos skyriai: NASHUA, N. H.; LAWRENCE, WORCESTER, WATERTOWN ir BOSTON organizuoja išvykas į šią gegužinę.

Gegužinės programą išpildys skautai-tės. Bus laužas. Galės pasivažinėti valtėmis po ežerą, meškeriotojai galės meškerioti. Geras orkestras iš Brocktono. Labai įvairūs bufetas. Bus įrengta lauko virtuvė ir kepamas sąšlykas, dešros ir kt. Specialiai, gegužinėje bus lietuviško "Baltosios Meškos" alaus iš Chicago.

Gegužinė bus filmuojama.

Dalis pelno skiriama vieninteliui Lietuviškai gimnazijai Vokietijoje remti.

Ši gegužinė bus pirmoji Bostone, tokioje gražioje gamtoje. Visi galės atsikvėpti nuo didelių triukšmų ir dulkių. Ūkio savininkas paskyrė didžiausią pievą mašinoms pastatyti, dirba naujas lauko virtuves, valo patalpas, esant lietuvi, susirinkti.

Iš Bostono autobusai kursuos 10 val. po pietų nuo S-gos rūmų — 484 Fourth St., So. Boston.

IŠ DETROITO

RAUSVAS KALENDORIUS

Neseniai čia pasirodė Detroit Lithuanian Chamber of Commerce išleistas kalendorius, kuriame randame nelietuviškas (ir net neamerikietiškas) šventes, tačiau nėra ten nė Vasario 16 nė kitų lietuviškų švenčių. Tai nėra nieko, nenuostabu, žinant, kad Lith. Chamber of Commerce valdyboje, šalia žinomų lietuvių patriotų, yra ir tokių žmonių, kaip detroitiečiams gerai pažįstama savo rausva veikla advokatė S. Masytė.

Šį pavasarį įvykusiame Hamtramick Lietuvių Amerikos Piliiečių Klubo koncerte (kurį, tarp kitko, net ištisą puslapį užėmusiame straipsnyje išreklamavo ir chigagieškos Naujienos) minėtoji S. Masytė vadovavo chorui, giedojusiam, deja, lietuviškai, Katusą ir kitas Raudonosios Armijos dainas.

Vienintėlis visame kalendoriuje lietuviškas sakinytis yra šūkis "Savas pas savus, lietuvis pas lietuvi!" Tačiau, jeigu Lith. Chamber of Commerce ir toliau nepajėgs nusikratyti raudonųjų globėjų įtakos, lietuviškai visuomenė teks padaryti visai priešingas išvadas.

Tenka apgailestauti, kad per neapsižiūrėjimą, kalendorių savo skelbimais parėmė ir kelios tikrai patriotinės lietuvių organizacijos.

CHICAGIEČIAI, ĮSIDĖMIKITE

DR. ANTANAS RUDOKAS, O. D.

tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus
4701 S. Damen Ave. Chicago 9, Ill.
(47-sios ir Damen kampas)

Pirma 6-9 val. vak.

Šeštad. 10 v. r. — 6 v. v.; trečiad. tik susitarus. Tel. YA 7-7381

TAUPYTI GALITE IR LAIŠKAIS! TAUPYKITE PAS SAVUS!

STANDARD FEDERAL
STIPRIAUSIA TAUPYMO ISTAIGA
AMERIKOJE MOKA AUKŠTĄ DIVIDENDĄ
TURTAS per \$31,000,000
ATSARGOS FONDAS \$ 3,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Ave., Chicago 32, Ill.
JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas. • Telef. Virginia 7-1141
Istaigos valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 4 val. po pietų,
ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro,
trečiadieniai uždaryta.

KAS PER GEGUŽINĘ BE COKE?

Gera gegužinė yra gyva ir nesibaigianti linksmumais. Lėdo šaltumo Coca-Cola daug padeda išvažiavimui gyvumui ir nuotaukingumui.

Shop at the sign of
Coke & Food
AT YOUR FOOD STORE

Pasiimk namo 6 butelių dėžutę

BOTTLED UNDER AUTHORITY OF THE COCA-COLA COMPANY BY

CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

"Coke" is a registered trade-mark.

© 1952, THE COCA-COLA COMPANY

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

SUSIVINIJIMŲ ISTORIJA

Kalbant apie susivienijimą Lietuvių Amerikoje ir Lietuvių Rymo - Katalikų Susivienijimą Amerikoje, reikia pasakyti, kad visoje 66 metų susivienijimų istorijoje figuravo penki susivienijimai.

Pachioje pradžioje, 1886 metais, vienu metu gimė du susivienijimai, kurių tuometiniai tikslai parodo, kaip primityviai anų laikų Lietuvos izeiviai organizavosi, nors turėjo gerus ir didelius norus.

Pirmutinis susivienijimas įsteigtas New Yorke, balandžio 17 d., lietuvių susirinkime, kurio grupavosi apie Jono Šliupo leidžiamą laikraštėlį "Lietuviškas Balsas". Tai buvo grupelė lietuvių, kurie jau lietuviškai galvojo ir skyrėsi nuo lenkų, tada visus lietuvius, katalikystės vardu, gaudančius į savo parapijas, organizacijas ir globą. Tada dauguma Lietuvos izeivių, buvo tokio menko susipratimo, kad tikėjo, jog su lenkais, kaip "tos pačios Motinos Bažnyčios žmonėmis", reikia sugyventi "žgodoje". Kaip žmonių protas pavergiamas svetimuju, parodo tuometinis lietuvių net kovojimas už priklausomybę, tiesiog vergystę lenkams, kaip dabar daugelis vergauja Rusijai, komunizmo tikėjimu. Atvykęs Amerikon lietuvių sakdavosi esą "katalikais iš Polščios..."

Kaip lietuvių su lenkais sugyveno ir skaitėsi lenkai parodo tas faktas, kad lietuvių yra buvę didelio lenkų "Związeko" pirmininkai ir kt.

Kaip tik tą 1886 metų pavasarį gimė pirmasis Susivienijimas, tuoj pasiūkio lenkininkai, tikintieji žmonės, organizuoti kitą, ir lapkričio 22 d. Plymouth, Pa., įkurtas "Susivienijimas Visų Katalikų Draugysčių Amerikoje". Šios organizacijos vadovai grupavosi aplink tais metais pradėjusį eiti Plymouth laikraštį, "Vienybę Lietuvinkų", kurią tuoj paėmė į savo aprobatą tada Amerikoje buvę du ar trys lietuvių kunigai.

Kokie tie "susivienijimai" buvo, kiek "draugysčių" jie į save sutraukė, parodo jų pradiniai suvažiavimai, kai atvažiuodavo ar ateidavo į metinius susirinkimus apie 10, daugiausia 15 delegatų.

Bet tie delegatai sprendė didelius dalykus ir turėjo plačius projektus: steigimas lietuviškų mokyklų, statymas lietuviams bažnyčių, leidimas knygų, mokykloms vadovėlių, pirkimas atvykstantiems imigrantams ūkių ir t.t. ir t.t. Kasoje, žinoma, irgi mirgėjo "milžiniškos" sumos: kartais vos tik \$11...

Pats pirmutinis susivienijimas, kaip "laisvamaniškas", trečią metų turėjo sunykti. Antrasis, kunigų vadovaujamas, toliau atsirandant daugiau kunigų ir prisidedant šiaip veikėjams, vargo "seimuose", kur atvykdavo po 10 ar 12 delegatų, visą laiką ginčijantis ką statys — bažnyčią ar mokyklą — savo mažutėmis, keliolikos dolerių kasomis...

Nors šis antras susivienijimas mokėjo su lenkais ir su lenkininkais sugyventi, atsirado jam dar "ultra-lenkininkai" konkurentai, susigrupavę prie vėliau pradėtą leisti "Saulės" Mahanoy City, Pa., kurie taip pat paskelbė savo "susivienijimo seimą". Bet tas "susivienijimas" baigėsi veik tą pat metą, palikdamas dirvą antrajam, "Visų Draugysčių" susivienijimui augti didyn, bet vis rėmėsi daugiau draugijomis, esančiomis paskirose kolonijose.

Šis susivienijimas vargo per 10 metų, ir nors metinius suvažiavimus laikydavo, jie vis būdavo tokie "dideli" kaip jau pasakytą, ir tie patys trukmin-

gi, mažai vaisingi.

Tik 1891 metais, kai pirmininku buvo išrinktas kun. Al Burba, rimtesnis žmogus, organizacija pradėjo įgauti stipresnį pagrindą. 1893 metais į organizaciją nutarta priimti ir moteris. 1894 metais įvesta pašalpa ir pomirtinių mokėjimas, ko pirmiau nebuvo, mokėta taip sumestina, ir mažai tada dar kas mirdavo, nes lietuvių dar buvo jauni, žaliukai ateiviai.

PAZVELGUS PRAEITIM

1888, liepos 11 — Tulas Nagalubski iš Nanticoke, Pa., lietuvių laikraštįje reikė džiaugsmo, kad liepos 4 Amerikos Nepriklausomybės minėjime, lietuvių dalyvavo parade su lenkais, kaip "Karaliaus Vladislavo Jagielos gvardija". Lietuviai tam tikslui įsitaikė į lenkiškas uniformas, mokėdami po \$30.

1888, liepos 11 — Mahanoy City, Pa., pradėta leisti "Saulė" antras dabar dar tebeina laikraštis, tebetvarkomas to pačio Bočkaušų šeimos. D. T. Bočkaušas "Saulės" įkūrėjas redagavo "Vienybę Lietuvinkų".

1900, liepos 10 — Kun. J. Žilins ir kun. Kaulakis išvyko Paryžiu, pasižiūrėti amerikiečių aukomis įrengiamo Lietuvių skyriaus Paryžiaus Parodoje.

1911, liepos 19 — Apskaičiuota, kad socialistai atkaklia agitacija ir ardymu SLA, poros metų bėgyje atplėšė iš tos organizacijos apie 3,000 narių.

1912, liepos 12 — Pranešama apie suamerikonėjusį lietuvių literatą, Ezra Brudno, gyvenusį Clevelande, kuris parašęs angliškai keturias novelas.

1913, liepos 21 — Atvyko iš Lietuvos Dr. J. Basanavičius ir Martynas Yčas rinkti aukas Lietuvių Tautos Namui Vilniuje. Socialistų spauda išėjo prieš juos. Tuli jų šmeižime nuėjo tiek, kad tą projektuojamą namą pavadino "prostitucijos namu". Visuomenė aukų sudėjo apie \$30,000.

1916, liepos 16 — Grįžo iš Europos tautininkų delegatas R. Karuža, vykęs pasimatyti su veikėjais Lietuvos laisvės reikalais.

1916, liepos 18 — Waterbury, Conn., įvykė garsūs debatai tarp St. Simkaus, Lietuvių Centralinio Komiteto atstovo Amerikoje, ir socialistų atvykusio agitatoriaus adv. A. Bulotos dėl Lietuvių Centralinio Komiteto Petrograde. Bulota, socialistiškų būdų, šimkų kiek galėdamas stengėsi kolyti. Visuomenė suprato, kad šimkus, remdamas tą komitetą turėjo teisybę.

1916, liepos 19 — Amerikoje skaitoma apie 750,000 lietuvių, tarp jų apie 40 gydytojų, 10 advokatų, 25 redaktoriai, 25 laikraščių leidėjai, 120 kunigų, 30 bankininkų, 3,000 krautvinių, 10,000 įvairių amatininkų ir specialistų.

1917, liepos 10 — Lietuvių delegacija lankėsi pas atvykusį naują Rusijos ambasadorių Bachmetjevą, ir įteikė memorandumą, kad Lietuva skirs nuo Rusijos.

1917, liepos 17 — Socialistai, pasekdami tautininkus ir katalikus, įsteigė savo Amerikos Lietuvių Darbininkų Tarybą (prie "Naujienu"), bet ji neilgai te gyvavo.

1919, liepos 9 — Išvyko į Paryžių, prie Lietuvos delegacijos tautininkų deleguotas, B. K. Baltis, buvęs "Lietuvos" redaktorius.

1919, liepos 15 — Tautininkų Taryba pradėjo vėjų visoje Amerikoje, raginant siuntinėti iš kolonijų peticijas senatoriams ir kongresmanams, kad paskubintų Amerikos pripažinimą Lietuvos de jure.

1919, liepos 17 — Tautininkų

Prieš kiek laiko Draugas, o dabar p. S-s, Aiduose, rašydami diplomatų konferencijos progą, taip konstatuoja:

"Tuo tarpu savo kalboje per Romos radiją S. Lozoraitis šefo ir pasiuntinių kompetencijai priskirė net ir teisę "atstovauti lietuvių tautai". Ligi šiol nė vienas pasiuntinys tokiais žodžiais nebuvo kalbėjęs. Jie pareikšdavo atstovaujant Lietuvos vyriausybei, žygius pasiuntiniais darydavo "savo vyriausybės pavedami". Tautai atstovauja normalia tvarka seimas..."

Taigi Lozoraitis supratime šefystės kompetencijos turinys dideja; jis nori priskirti ne tik prezidento, bet jau ir seimo funkcijas". (Aidai, Nr. 6, 288 pusl.)

Tačiau nė vienas, nė kitas plačiau nepaaiškino (žinoma, sąmoningai) apie kokią "tautos valią" min. S. Lozoraitis, atidarydamas lietuvišką radijo vandenį Romoje, kalbėjo. Toje kalboje apie tautos valią buvo taip pažymėta:

"Kreipdamasi šituo keliu į lietuvių tautą, Italija parodo savo simpatiją Lietuvai ir susidomėjimą jos likimu, parodo, kad civilizotosios tautos nėra užmiršusios Lietuvos, kad jos atsimena, jog lietuvių tauta yra Sovietų agresijos bei smurto auką ir žino jos tikrąją valią. O toji valia visados palieka nepažeidžiamą išsivadoti iš svetimo bolševikiško jungo ir atstatyti savo nepriklausomą valstybę". (Mano pabr. V. G.) (Elta, Nr. 10 (121).)

Taigi, matome, kiek yra sąžiningumo pas minėtus komentatorius, perduodant svetimas mintis.

Toliau, p. S-s taip rašo: "Jei diplomatų konferencija priimsitų Lozoraitio koncepciją, ji sykiu pergrupuotų ir emigrantinę visuomenę į demokratinius ir totalistinius susigrupavimus..." (Aidai, Nr. 6, 288 pusl.).

Beje, emigrantinė visuomenė yra suskaldyta į demokratinius ir totalistinius susigrupavimus ne dėl kažkokios išgalvotos Lozoraitio koncepcijos, bet dėl visai žinomos politinės grupės veiklos ir jos totalistinių užmačių VLIKo...

IDOMI FANATIKO GALVOSENĖ

"Jau antri metai iš eilės Montreale tautininkai užperka mišias už A. Smetonos vėle. Montrealyje, bent iki šiol, tautininkų veikla tuo ir pasižymi, dedasi demokratams, bet vis dar tebe garbina atminimą asmens, kuris paniekino demokratiją."

Ar ne garbingiau būtų pasakyti tuo, kuo esama — diktatūros, o ne demokratijos šalininkais esant". (Pagiris, Naujienos, 149).

BEGIMAS NUO TAUTINIS KOVOS

"...Didelė dalimi dėl šio abejingumo yra kaltas per vienašališkas mūsų viešosios opinijos nukreipimas į partinius klausimus, tyla užgožiant tautinius rūpesčius. Demoralizuoja visuomenę keliamas triukšmas partiniams klausimams, nes anaipol neapsieinama be demagogijos, be visokių insinuacijų, be ne-

Tarybos delegacija pasimatė su iš Lietuvos grįžusiu kongresmanu Hamil. Jis įtrauktas į darbą Lietuvai.

1920, liepos 18 — Lietuvos kariuomenei šią dieną įėjus į Vilnių, atstovas Jonas Vileišis ragino amerikiečius rengti iškilmingas eisenas.

Išgalvota koncepcija

Mūsų spaudos apžvalga

KODEL JIE NESILANKO?

"Susidariusi atmosfera primena Kauną 1930 metų laikotarpyje... Opera ir baletas. Buvo tai ir mada, ir meno šventovė, ir vienintelis dėmesio vertas muzikos pasireiškimas. Koncertai, kaip simfoniniai, ar solistiniai, kur dainininkas ar instrumentalistas porą valandų dainuotų ar grostų be grimo ir be dekoracijų... tati buvo neįdomu rimtą valdininkui su kateloku..." (Vladas Jakubėnas, Atspindžiai, Nr. 7).

Mūsų muzikai labai dažnai ankščiau ir dabar nusiskundžia, kad į rimtus koncertus labai mažai lankosi klausytojų, tačiau man atrodo, reiktų dažniau kelti klausimas, kodėl jų mažai lankosi...

KAZIN?

"Gana. Kai mūsų Tauta rašo laisvės konstituciją krauju, mes turim atgimti. Grįžti į romantiką..."

RASOMOSIOS MASINĖLĖS

Garsiosios SMITH-CORONA 44-rių raktų portatyvės rašomosios masinėles PILNU LIETUVISKU raidynų arba VISAIS lietuviškais ženklais NEPAKEISTAM amerikoniškam raidyne, gaunamos išimokėtinai pas V. Bartkus, 712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio. Telef.: LI 1-6716. (52)

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratos ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.

Antanas Česonis
620 W. Cross St.

So. Boston, Mass.

Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.

Baciulis A.,
22 Intervale St.

Chicago, Ill.

Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio

J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.

L. Bulgarauskas,
7313 Navy Ave.

Newark, New Jersey

A. S. Trečkolas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne

Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.

J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.

Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada

Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada

Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada

Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada

Žukauskas Kazys,
287½ E. Main St.

Anglijoje

Dainora Daunoras
49 Thornton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4

Australijoje

Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Venecueloje

Antanas Diržys,
Avenida Alayon No. 6
Oeste
Maracay, Edo, Aragua

Prošaitės ir šešėliai

Brockton, Mass.

PAGARBA ŽUVUSIEMS

Lietuvoje pagarba žuvusiems už laisvę buvo atiduodama tautinių švenčių progą ir Vėlinių dieną. Tomis dienomis tautos didvyrių kapai buvo puošiami, prie jų dedami valdžios ir visuomenės atstovų vainikai, dalyvaujant didelėms minioms gyventojų, giedant himnų. JAV yra paskiriusios mirusiems pagerbti gegužės 30 d., kurią prisimename visi mirusieji, o pirmoji eilė tie, kurie savo galvas paguldė kovose dėl laisvės.

Jau kelinti metai Brocktono lietuvių gegužės 30 d. atiduoda pagarbą ne tik savo mirusiems šeimos nariams, artimiesiems ir draugams, kurių kapus gali apsilankyti ir papuošti, bet taip pat visiems lietuviams, kurių kapai yra likę kovos laukuose, už geležinės uždangos ar iš viso nežinomi, išmėtyti po visas pasaulio šalis. Toji pagarba atiduodama prie simboliško paminklo, pastatyto žuvusiems antrajame pasauliniame kare lietuviams, kilusiems iš šios vietovės. Paminklas pavadintas Tūkio vardu, kadangi Tūkis žuvo pirmasis, bet jis skirtingai 16 jau nuolios, negrįžusių iš karo.

Kaip kitais metais, taip ir šiemet žuvusiųjų pagerbimą organizavo taryba. Tą dieną buvo užpirtos už žuvusius šv. mišios, o po jų vyko vėliavos pakėlimas, vainiko padėjimas ir kalbos prie Tūkio paminklo. Čia kalbėjo kun. A. Klimas, adv. L. Tamulevičius ir P. Viščinis. Iškilmės buvo gražios, spūdingos. Jose dalyvavo tarybos nariai, organizacijų pirmininkai, žuvusiųjų tėvai, kurie vietoje buvo papuošti geležimis, bet šiaip jau žmonių buvo nedaug.

Ir gal todėl tos žuvusiųjų pagerbimo apeigos pasidarė dar liūdnės, negu paprastai esti. Atrodo, kad ten buvo minimi ne tik mirusieji ir žuvusieji lietuvių, bet ir tie, kurie dar gyvena, bet jau neranda reikalo ar laiko atiduoti pagarbą žuvusiems dėl šio krašto ir Lietuvos laisvės, mūsų tautos kankiniam, savo tėvams, broliams ir seserims, kurių kapai nepasiekiami, o atmintis turėtų būti giliai kiekvieno širdyje. Liūdna ir skaudi buvo, kai kalbėtojų giliai minis blaškė rytmečio vėjas, kai jos atsimušė ne į didžiulės žmonių minios širdis, bet į lietuvių namų uždarytus langus. Daugeio veidais riedėjo ašaros, išspausdos iškilmių prasmės didingumo ar žmonių atbukimo ir abejingumo.

Tas žuvusiųjų pagerbimas jau seniai praėjo, bet jautresnieji žmonės apie jį dar tebekalba. Ir yra apie ką kalbėti, galvoti. Tūkio paminklo pastatymas, kiekvienais metais žuvusiųjų pagerbimo prie jo organizavimas — tai vis gražios prošvaitės. Bet visuomenės nesidomėjimas žuvusiųjų pagerbimu ar abejingumas jam gaubia tas prošvaites juodais šešėliais. Dieve, duok, kad prošvaitės stiprėtų ir tuos šešėlius išsklaidytų. Mūsų nelaimė bus, jei šešėliai visiškai nustels prošvaites.

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINEJIMAS

Liūdnųjų birželio įvykių minėjimu rūpinosi taryba, kuri jautriai atsiliepia į visus lietuviško gyvenimo reikšnius vietoje atstovauja lietuvių viešąją nuomonę. Atsižvelgiant į vietas ir laiko sąlygas, nuo vietoje lietuvių susirinkimo atsisaikya, o pasitenkinta specialia programa per radiją vietinės amerikiečių spaudos painformavimu, Vasario 16 gimnazijai pašalpos paskyrimu ir paprašymu klebono, kad birželio 15 d. būtų atlaikytos už žuvusius bei ištremtus pamaldos ir pasakyti per pamaldas atitinkami pamokslai, išryškinant birželio įvykių esmę. Tokią programą apsprendė daugiausia tas faktas, kad čia neseniai lankėsi drasieji Lietuvos žvejai, kurių pranešimo metu lietuvių visuomenei buvo labai smulkiai ir akivaizdžiai išdėstyta mūsų tautos būklė bolševikų okupacijoje, rinktos Lietuvos laisvinimo ir lietuvių palaikymo reikalams, priimtinos rezoliucijos genocido klausimu.

Minėjimui gauto radijo pusvalandžio programą sudarė informacija anglų kalba apie tris pagrindinius birželio įvykių momentus (bolševikų okupacija, pirmieji masiniai trėmimai ir gaivalingas lietuvių tautos sukilimas), lietuviškoji muzika iš plokštelių ir miesto mokesčių inspekcijos viršininkės J. Jakavytės kalba angliškai. Programa buvo rūpestingai paruošta ir gražiai pravesta. Radijo stotis šiai programai skyrė pusvalandį ir savo pranešėji visiškai nemokamai. Nėra abejonų, kad šioji programa savo tikslą pasiekė, pateikdama platesnės masinės informacijos apie lietuvių tautą ir jos dabartinę tragišką padėtį.

Per visas pamaldas klebonas kun. Strakauskas priminė liūdną lietuvių tautos sukaktį ir kai kuriuos dalykus išskėlė labai gražiai, bet neužmiršo ir savo sąskaitų su tais lietuviams, kurie nešoka pagal jo sudarytą dūdelės muziką. Disonsu nuskaubė bažnyčioje klausimas, kokią teisę turi lietuvių tautos reikalais kalbėti laisvamaniams, kuriais jis vadina visus, neklusančius jo visuomeniniuose ir politiniuose reikaluose. Dar aštriau širdį nuvėrė įrodinėjimas, kad Lietuvai pagelbės tik katalikų maldos, o ne kitų šūkavimai ir rėkavimai. Atrodo, kad tu norėta pasmerkti visi minėjimai ir aukų rinkimai, lietuvių pagalbos šaukimo išnešimas ir paskleidimas savųjų ir viso laisvojo pasaulio masėse.

Patark ir kaimynai,

kad prenumeruotų

DIRVA

CHICAGOS ŠEŠĖLIAI

CHICAGOS ŠEŠĖLIAI — žiaurios tikrovės vaizdai. Visas pasaulis žino Chicago, bet netokia, kokia aprašyta CHICAGOS ŠEŠĖLIUOSE. Upton Sinclair rašė apie Chicago lietuvių savo romane RAISTAS, bet netiek daug, kiek apie juos parašyta šioje naujoje novelių knygoje. 316 puslapių; iliustruota; kaina 3 doleriai.

SIRDIES RŪMAI — Amerikos lietuvių gyvenimo romanas. 450 puslapių; iliustruotas; kaina 4 doleriai.

SLIAPTARNIAI — pirmutinis romanas, kuriame tiek daug parašyta apie Amerikos lietuvių gyvenimo sunkumus, vargus ir kovas dėl lietuvių. 652 puslapiai; Jono Šliupo, "dėdės" šerno ir kun. Dembsko atvaizdai; kaina 3 doleriai.

VISOS TRYŠ KNYGOS TIK UŽ 8 DOLERIUS! Rašykite: Dr. Alg. Margeris, 3325 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois.

Clevelande ir apylinkėse

SKAUTŲ STOVYKLA

"Neringos" Skautų Tuntas ir Skautų Vietininkija, Clevelande, išvyksta stovyklauti 8. m. liepos mėn. 19 dieną. Stovykla bus lietuvių Naurų ūkyje, netoli Clevelando. Pasiekama W. 25-ją gatve 42 kelias. 42-ju keliu važiuoti iki Brunswick miestelio. Už Brunswick stebėti dešinę pusę ir sukiti į 303 kelią. 303-ju važiuoti iki elektros transformatoriaus ir prie transformatoriaus sukiti į dešinę. Pavažiuoti apie 0,5 mylios ir stebėti į stovyklą vietas rodykles.

Skautų ir skautės stovykla įvyks pačiame ūkyje. Mergaičių stovyklai vadovauja sktn. A. Šenbergienė, berniukų stovyklai sktn. Z. Dučmanas.

Skautų-čių tėvai, turintieji automobilius, stovyklaujančius atveža šeštadienį iki 5 val. vakaro, neturintiems automobilių, lietuviškoji visuomenė kviečiama ir maloniai prašoma padėti skautams ir skautams nuvykti į stovyklavietę. Talkininkai prašomi užsiregistruoti "Dirvoj", pas tėvų k-to pirmininką B. Gaidžiūną.

Skautai ir skautės, norintieji vyksti stovyklauti, prašomi nedelsiant registruotis pas draugininkus. Stovyklavimo mokesčiai prašome sumokėti iki liepos mėn. 15 d. pas sktn. Dundraitę, 1341 E. 66th St.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO SEZONO Uždarymas

Ivyksta šį sekmadienį, liepos 13 d. 11 val. iškilmingu aktu Lietuvių salėje. Iš Chicago laukiamas Ansamblio garbės narys kun. F. Gureckas ir iš Detroito premijuoto romano Namai Ant Smėlio autorius J. Gliudys. Clevelandiečiai turės progą gauti laureato autografą. Čia pat bus galima nusipirkti knygą Namai Ant Smėlio.

Popiet A. Blaškevičiaus sodyboje įvyksta čiurlioniečių iškilnė — gegužinė.

Kaip į iškilmingą aktą, taip ir į iškilnė — gegužinę čiurlioniečiai kviečia savo artimuosius, globėjus ir Ansamblio bičiulius.

Gegužinėn į A. Blaškevičiaus sodybą reikia vykti rytų pusėn Chardon Rd. (nuo Euclid Ave. ties 210 St.) 6-ju keliu ir, pravažius 306 skerselį, už trijų šimtų jardų bus A. B. sodyba, ties kuria ant 6-to kelio bus savininko pavardė ir rodyklė. Tik 20 min. važavimo automobiliu nuo Euclid Ave.

Gaivinančių gėrimų bus gegužinės vietoje.

JONŲ AUKA

Pas visuomenės veikėjus Amisėjus, gyvenančius Naujosios parapijos kaimynystėje, švenčiant Jonines (Jono Žukausko, Jono Juodiškio, Jono Velykio ir Jono Balbutio), Jonų ir svečių buvo suaukota 50 dolerių Naujosios Bažnyčios įrengimui, pagerbiant kun. Angelaitį už lietuvišką užrašą bažnyčios išorėje.

POPS

PUBLIC HALL

CLEVELANDO VASAROS ORKESTRAS

Liepos 12—Donald Dickson, Baritonas
Lorin Manzi, Sviestas Dirigentas
Liepos 16—Eunice Podis, Piano
Franz Allera, Sviestas Dirigentas
Liepos 19—Morley ir Gearhart, Piano
Dueta Frederick Fenell, Sviestas Dirigentas
Liepos 26—Liet. Glenn Smulko ir Piano Louis Lane, Vietos Dirigentas
Bilietai pas BURROWS, 410 Euclid Ave.
Kainos: \$1.80, \$1.20, 90c, 60c.
Be takų

SPAUDOS BALIUS

Ivyks tuoj po vasaros iškilnų — rugsėjo 14 d. Slovenian National Home salėje (St. Clair 6250). Programą išpildys: Bernardas Brazdžionis, Antanas Gustaitis, Henrikas Kačinskas, Aldona Stempuzienė, Stasys Santvaras ir kt.

Ši Slovenian salė talpina per 1200 svečių, yra specialiai vestinama, jei pasitaiko šiltesni orai, turi gerus įrengimus koncertams ir baliams.

Visi clevelandiečiai, visi Ohio lietuviai ir visi Dirvos skaitytojai prašomi įsidėmėti tą datą ir į spaudos balių ne tik patiems atvykti, bet pasikviesti ir savo artimuosius.

ISNOMUOJAMAS KAMBARYS

Išnomuojamas vienas asmeniui kambarys. Kreiptis: 1375 East 82 Str. (29)

PARDUODAMAS NAMAS

Parduodamas dviejų šeimų namas. Skambinti: EN 1-7774.

CLEVELANDAS SUSILAUKE DAUG SVEČIŲ

Ivykstančius Clevelando seimius suvažiuoja gana daug vyresniosios lietuvių ateivių kartos veikėjų. Kelias dienas Dirvos redakcijoje lankėsi veikėjai iš Chicago, Newarko, Brooklyn, Philadelphia, Bostono, Detroito ir kitų vietų.

Pirmadienį SLA seimo dalyviai vietinių SLA kuopų ir parengimo komisijos buvo vaišiami Lietuvių salėje. Svečiam vaišėse talkininkavo vietos skautės.

Antradienį SLA seimo dalyviai organizuotai aplankė Lietuvių Kultūrinis darželis, prie kurių paminklų įrengimo yra prisidėjusi ir SLA.

F. BOGUS IŠ INDIANOS

svečiavosi pas savo gimines Clevelande, aplankė čia esančias lietuviškas įstaigas, susipažino su Clevelandu.

PARDUODAMI NAMAI

Dviejų šeimų, : garažai, anglų šildymas, 5 ir 5 kambariai. Prie Superior gatvės. Kaina \$11.500.

Prie 71 St. dviejų šeimų 5 ir 5 kambariai. 3 garažai. Kaina \$12.500.

Saukti nuo 6 val. vakaro: Kasnie Realty, HE 1-8056 (28)

GREETINGS and BEST WISHES To Our Friends and Patrons

AMERICAN STAMPING CO.

26650 LAKE LAND BLVD.

RE 1-9333

GREETINGS and BEST WISHES For a Pleasant Holiday

CLEVELAND FIRE EXTINGUISHER COMPANY

Captain V. J. Rattay

Fire Extinguisher—Sales and Service

10117 DETROIT AVENUE

ME 1-8810 — ME 1-8303

GREETINGS and BEST WISHES To All the Lithuanian People

CONCRETE PIPE CO., OF OHIO

OLD MILES ROAD
LO 1-5367

GREETINGS and BEST WISHES To All Our Friends and Patrons

UNITED ERECTING COMPANY

4500 EUCLID AVENUE

HE 1-3310

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

MERCURY GRILL

SERVICE THE FINEST CHOICE WINE—LIQUOR—BEER

3061 Payne Ave.

PR 1-9166

ISNOMUOJAMA SALE

Naujai pertvarkyta ir išdekoruota salė, jauki patalpos, vestuvėms, susirinkimams ir kitokiems rengimams išnomuojama pagal susitarimą.

Kreiptis: John Krauner,

5301 St. Clair Ave.

EX 1-7020 (30)

TREMTINIŲ DR-JOS GEGUŽINĖ

Ivyks liepos 20 d. (sekmadienį) Naujosios parapijos sode, 18022 Neff Rd., Euclid, Ohio.

DAZOME NAMUS,

iš lauko ir vidaus, atliekame vidaus dekoravimą, popierių ir sienų valymą.

Darbą atliekame gerai ir pigiai.

Saukite: A. Mačiulis, Tel. CE 1-4379.

JIESKOMAS BUTAS

Keturių suaugusių asmenų šeimai reikalingas 4-5 kambarių butas.

Pranešti telefonu: SW 1-1936.

PARDUODAMAS NAMAS

Ansel Rd., netoli Superior, labai geram stovyje, 10 didelių kambarių, gaso šildymas.

Kreiptys: Ray Nausner 11809 St. Clair Ave. UL 1-3919 LI 1-9216

CLEVELANDIEČIAMS

Kaikurie clevelandiečiai nusiskundžia, kad Clevelando skyriuje yra per mažai žinių iš vietinio lietuvių gyvenimo.

Redakcija, norėdama Clevelando žinių skyrių praplėsti, kviečia visus clevelandiečius, kad jie redakcijai praneštų visus svarbesnius įvykius. Jei kas nori pranešti apie šeimynines sukaktis, gimimus, mirimus, išvažiavimus atostogų ir kt., už tokią žinią moka tik 50 centų.

Visų draugijų susirinkimams, paskaitos, minėjimai skelbiami nemokamai. Koncertų, vakarų, kortavimų, piknikų ir pan. skelbimai apmokami po 1 dolerį už eilę.

DAR ŠIANDIEN UŽEIK I DIRVĄ

Mes turime visas naujausias knygas, kurios tik išėjo Amerikoje, Anglijoje, Australijoje ar Vokietijoje. Užeik ir nusipirk.

Aukso kirvis	2.50
Altoriai šešėly	\$4.00
Balutis	1.50
Baltaragio malūnas	2.50
Beržų pasakos	1.50
Barabas	2.25
Dulkės raud. saulėleidy	3.00
Debesys plaukią pažemiu	2.50
Didžiosios atgailos	3.50
Doleris iš Pittsburgho	0.80
Gintaro pasakos	0.35
Kazimieras Saphiega	2.50
Kuprelis	2.00
Lietuviškos pasakos	2.50
Lietuvių kalbos vadovas	4.50
Lietuvių poezijos antologija	6.00
Lapės pasaka	1.10
Lekučio atsiminimai	1.50
Mėnuo vadinamas medaus	2.50
Meškiukas Rudnosukas	2.00
Motulė paviliojo	0.60
Medinis arklys	2.00
Nemunas	2.50
Nuo Imsrės iki Orinoko	2.50
Namai ant smėlio	2.00
Our Country Lithuania	5.00
Pirmas rūpestis	2.00
Pragaro pošvaistės	3.50
Partizanai už geležinės	2.50
uždangos	1.00
Paslapstis	1.00
Pakeliui į mirtį	1.00
Princas ir elgeta	1.20
Pietų vėjelis	1.00
Paklydę paukščiai	2.20
Ramybė man	0.80
Raguvos malūnininkas	0.25
San Michael knyga	2.50
Šventieji akmenys	2.00
Tolimieji kvadratai	2.00
Tautosakos lobynas	3.00
Tėvų pasakos	1.90
Vieneri metai ir viena savaitė	1.50
Varpai skamba	2.50
Valentina	2.00
Vaikų knygelė	1.80
Žemė	4.00

TALIS STUDIO

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS
Europinių žurnalų ir filmų
kvalifikuoti fotografai, dabar
CLEVELANDE.

9400 Euclid Ave.

Tel. TY 1-5456

Modernūs portretai, vestuvių, iškilnių, vaikų ir kitos nuotraukos.

Su šiuo kuponu — 10% nuolaida.

Pavardė

Adresas

Tel.

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba sandėliai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne už išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.

Telef.: MAIN 1-1773.

Rezidencija: PENINSULA 2521

KELIAS ! GERESNĘ ATEIT!

Nuolatinis taupymas yra tikras kelias į geresnę ir laimingesnę ateitį.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

Lietuvių Banke galite užsimokėti už gasą, elektrą, išpirkti money orderius, pasiųsti pinigų į visas valstybes ir t.t.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.

Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE 1-2498

Cleveland, Ohio

JŲS PERKAT RUPESČIŲ NEKELIANTĮ SILDYMĄ

su MONCRIEF

SILDYMO IR ORO VESINIMO SISTEMA
GASAS * ALIJEUS * ANGLIS

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestyje, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutalsau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

7526 Star Avenue

Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON

FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų atogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

EAST 79th STUDIO

Lietuviai savininkas

1197 EAST 79 ST.

Telef.: HE 1-3535 ir EX 1-6716

Atnešę šį skelbimą 10% gaus nuolaidos

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovany pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park

EX 1-0911

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys
virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ŽEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams

lietuviškoje krautuvėje.

